RAADSINFORMATIEBRIEF
20R.00136

Van : college van burgemeester en wethouders
Datum : 10 maart 2020
Portefeuillehouder(s) : Wethouder Becht
Portefeuille(s) : Cultuur
Contactpersoon : C. Stuart
Tel.nr. : 8835
E-mailadres : stuart.c@woerden.nl

Onderwerp:

Voortgang Actualisatie cultuurbeleid, Manifest en Ontwikkelopgave

---

Kennisnemen van:

Voortgang Actualisatie cultuurbeleid

Inleiding:

In de raadsinformatiebrief van juni 2019 (19R.00516) is u aangekondigd dat het college, omwille van een zorgvuldig interactief participatieproces, meer tijd nam om tot breed gedragen uitgangspunten en doelstellingen voor cultuurbeleid te komen, in de vorm van een Cultureel Manifest met ontwikkelthema's. De raad is toegezegd de bestuurlijke besluitvorming hierover in het eerste kwartaal van 2020 voor te leggen. Onder gelijke omstandigheden zou het college dit ook hebben gedaan. Echter, inmiddels zijn de omstandigheden veranderd; college en raad bereiden zich inmiddels voor op een strategische heroriëntatie.

Op dit moment het cultuurbeleid aanbieden voor bestuurlijke besluitvorming zou de gemeenteraad in de positie brengen om een voorschot te nemen op het integrale debat over deze heroriëntatie. Het college acht dit niet gepast en kiest daarom voor een zuiver proces; met deze raadsinformatiebrief presenteren we u nu wel, zoals beloofd, de opbrengsten van:

1. Evaluatie Cultuurbeleid 2015- 2017
2. het participatieproces
3. Actualisatie van beleid: Focus en richting voor de toekomst;
   de vertaling in een cultureel manifest, inclusief ontwikkelthema's als basis voor toekomstig integraal cultuurbeleid 2021-2024.

Direct na de besluitvorming over de strategische heroriëntatie, afhankelijk van de uitkomst en bij ongewijzigde omstandigheden, wordt u dit cultuurmanifest met ontwikkelopgave ter vaststelling aangeboden, ten einde dit integraal te verwerken in de programmabegroting 2021.

Tot slot bij wijze van leeswijzer:
Belangrijk uitgangspunt bij de start van dit proces voor actualisatie van cultuurbeleid is geweest om opnieuw focus en richting aan te brengen. Het is een logische volgende verdiepingsslag in bestaand beleid, binnen bestaande budgetten.

Kernboodschap:

1. *Evaluatie Cultuurbeleid 2015- 2017*

Het college heeft, zoals aangegeven in het coalitieakkoord, veel waardering voor cultuur in Woerden en dorpen. Het culturele veld toont zich ondernemend en zelfredzaam. Er is meer synergie, vernieuwing in programmering en verbreding van het publieksbereik. Niet in de laatste plaats dankzij het kapitaal van cultureel Woerden, namelijk het enorme netwerk van honderden vrijwilligers dat zich belangeloos inzet om Woerden tot een bruisende, betrokken inclusieve gemeenschap te maken. Cultuur wordt ook steeds meer gewaardeerd door andere stakeholders, zoals Vestingraad, welzijns- en jongerenorganisaties, Woerden Marketing.

Het college concludeert dat het culturele veld zich veerkrachtig heeft getoond na een periode van bezuinigingen. Niettemin ziet het college een kwetsbaar evenwicht ontstaan in meerdere opzichten. Voor een concrete uitleg hierover verwijst het college u kortheidshalve naar de evaluatie en nulmetingen in bijlage 5 t/m 8).

2. *Participatieproces*

Het participatietraject is gestart in mei 2019. Met een breed gezelschap aan stakeholders (culturele partners & verenigingen, historische verenigingen, jongerenorganisaties, Vestingraad, Woerden Marketing) is geïnventariseerd wat de betekenis van cultuur voor Woerden is, en de actuele vraagstukken naar de toekomst. De eerste bijeenkomst werd afgesloten met een nadrukkelijk appèl op de gemeente om cultuurbeleid meer te laten zijn dan de C5 en de binnenstad. Daarnaast verzochten een aantal stakeholders om een extra bijeenkomst waarin de gemeente terugkoppelt wat er met alle inbreng was gedaan. In oktober 2019 was er een 2de avond om hier gehoor aan te geven. Er is toen overeenstemming en draagvlak bereikt met het brede culturele veld en andere stakeholders over nieuwe uitgangspunten en doelstellingen voor cultuurbeleid. Dit is het cultuurmanifest met 8 stellingen en 3 ontwikkelthema's naar de toekomst, gericht op breedtecultuur. Deze moeten in de toekomst worden uitgewerkt met culturele partijen tot een concrete ontwikkelagenda van actiepunten om die culturele stad (en samenleving) met creatief vermogen te blijven.

Er doen zich ook al mooie kansen voor. Goed voorbeeld is het Convenant Meer Muziek in de Klas. Met dit convenant is het mogelijk om budgetneutraal extra rijksgelden uit de combinatieregeling beschikbaar te krijgen. Daarmee kan het huidige muziekonderwijs behouden blijven en gecontinueerd voor de komende 4 jaar. Bovendien is de Stichting Meer Muziek in de Klas bereid om Woerden te helpen ook het bedrijfsleven te verbinden met cultuureducatie.

Daarnaast ziet het culturele veld ruimte voor versterking en verbetering, als er gezamenlijk en in gedeeld eigenaarschap met de gemeente ingezet wordt op:

A) integraal beleid in verbinding met beleidsdoelen in andere domeinen,
B) nog intensievere samenwerking
C) en een cultuurmakelaarsfunctie die bijdraagt aan de zelfredzaamheid van culturele partners, bijvoorbeeld door kennis en kunde van financieringsarrangementen obv fondswerving en bijv. crowdfunding deelt.

Voor een uitgebreide toelichting verwijst het college u naar bijlagen 1 t/m 4.

Het cultuurmanifest (bijlage 1) maakt expliciet wat de bijdrage van cultuur aan de Woerdense samenleving is of kan zijn. Het legt de uitgangspunten van cultuurbeleid in relatie tot gemeentelijke doelstellingen vast in 8 stellingen. Hierin is tevens verbinding gemaakt met bestaand vastgesteld beleid (zoals meerjarenbegroting, Beleidskader Binnenstad en Maatschappelijke agenda en Omgevingsvisie). Om de komende jaren 2021 – 2024 focus en richting te geven aan ons handelen is vervolgens de ontwikkelopgave voor cultuur samengevat in 3 thema's. Alle stakeholders hebben zich hieraan gecommitteerd tijdens de bijeenkomst in oktober 2019.
Manifest & Ontwikkelthema's duiden in samenhang de veranderopgave voor het programma cultuur. De verandering is vooral gericht op verbinding met andere domeinen (integraal beleid) en nieuwe financieringsbronnen, ter vervanging van aflopende impulsregelingen.

Dit pakket van Manifest & ontwikkelthema's heeft een aantal voordelen:

- ✓ Breed Maatschappelijk draagvlak: Manifest biedt een gedragen visie op de rol van cultuur voor Woerden, met een appél op de gemeente
- ✓ Bekrachtiging van waardevol beleid; Het Manifest met ontwikkelthema's blijft het creatief vermogen van Woerden, haar inwoners èn het maatschappelijk middenveld stimuleren en ondersteunen.
- ✓ Gedeeld eigenaarschap: Manifest daagt gemeente en partijen in het cultuurveld uit om in samenwerking en partnerschap te blijven zoeken naar creatieve oplossingen
- ✓ Integraal Beleid: Bijdragen aan cultuur brengen doelen in andere domeinen dichterbij (sociaal domein, Inclusie, recreatie en toerisme en economie).

Het manifest is nog geen oplossing voor alles. Er is nog geen antwoord op het appèl van lokale fondsen om als gemeente evenwichtig partner te blijven voor grote evenementen. Zolang het gemeentelijk fonds niet aangevuld wordt kan het CPW namens de gemeente projectfinanciering slechts beperkt matchen met lokale fondsen.

Financiën: n.v.t.

Vervolg:

Direct na de besluitvorming over de strategische heroriëntatie, afhankelijk van de uitkomst, bij ongewijzigde omstandigheden, wordt u dit cultuurmanifest met ontwikkelopgave ter definitieve vaststelling aangeboden, ten einde dit integraal te verwerken in de programmabegroting 2021.

Bijlagen:

1. Manifest 'Woerden: culturele stad met creatief vermogen', incl. Ontwikkelopgave '21-'24, (20.001498)
2. Presentatie 20 mei 2019, (20.001494)
3. Verslag eerste participatieavond 20 mei 2019, (20.001495)
4. Presentatie 7 oktober 2019, (20.001497)
5. Evaluatie cultuurbeleid 2015-2019(20i.01211)
6. Info-graphic Cultuurbeleid (20i.01170)
7. A) Nulmeting Klooster, (20.001489)
   B) Nulmeting KUVO, (20.001490)
   C) Nulmeting Stadsmuseum, (20.001491)
   D) Nulmeting CPW, (20.001492)
   E) Nulmeting Bibliotheek, (20.001493)
8. Raadsinformatiebrief Voortgang actualisatie Cultuurbeleid juni '19, 19R.00516, (20.001496)

De secretaris,

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

De burgemeester,

V.J.H. Molkenboer

Ontwikkelthema's 2020-2023
Woerden: culturele stad met creatief vermogen!

Het manifest geeft aan waarom wij – het College van Burgemeester en Wethouders én culturele partners in Woerden – kunst, cultuur en creativiteit in Woerden belangrijk vinden en wat we ermee willen bereiken. Dat is de basis voor toekomstige ontwikkelingen. Wat is er in Woerden, de wijken en de dorpen nodig om de doelstellingen uit het manifest te realiseren of te versterken? We beginnen bij wat er al is – en brengen dat verder. De participatiebijeenkomst op 20 mei 2019 leverde drie ontwikkelthema's op. Dit geeft richting aan het cultuurbeleid voor de komende jaren '20-'23. Daarbinnen stellen we per jaar prioriteiten met elkaar.

1. Uitnodigende, inclusieve cultuur – met waardering voor verschillen

- We richten ons op iedereen - Als bezoeker of als maker;
  - hoe maken we dat toegankelijker in de breedste zin van het woord èn
  - hoe brengen we het bij de mensen die zelf minder makkelijk naar cultuur toekomen?
- (vrij) toegankelijke activiteiten/ evenementen(festivals) in de openbare ruimte
- Is er voldoende aandacht voor jeugd/ jongeren en bijzondere doelgroepen
- Cultuur in Stad, dorpen en wijken
- Dag- en nachtcultuur

2. Cultuur als drager & verbinder

- **Integraal beleid** met andere sectoren: (EZ, Sociaal domein, Onderwijs, Recreatie & Toerisme)
- Cultuur is **meer dan de basisvoorzieningen**; C5 als vliegwiel en werkplaats voor samenwerking met allerlei initiatiefnemers
- Behoefte aan een **makelaarsfunctie** die cultuurmakers en initiatieven verbindt, kennis deelt en wegwijzer kan zijn.
- Behoefte aan het **matchen van vraag naar oefen- / atelierruimte** en (tijdelijk) beschikbare ruimte

3. Financiering:
Minder drempels/ meer middelen – te beginnen door anders te denken

- Cultuur loket CPW is niet altijd toereikend voor grotere initiatieven
- Hoe delen we kennis over financieringsvormen/ -mixen (overzicht (lokale) Fondsen, donateurs, vriendenkringen, bussiness-circles, crowdfunding
- Wat is er mogelijk om het lokale fonds te laten groeien met private middelen?
- Hoe organiseren we het ook voor sponsoren efficiënt?
- Minder omslachtige procedures.

MANIFEST

Woerden: culturele stad met creatief vermogen!

In dit manifest lees je waarom wij – het College van Burgemeester en Wethouders én culturele partners in Woerden – kunst, cultuur en creativiteit in Woerden belangrijk vinden. Ook lees je wat we ermee willen bereiken. Zo leggen we een basis voor onze acties in de toekomst. Als we het hebben over Woerden bedoelen we de stadskern, de wijken en de dorpen. Overdag én 's nachts. En we richten ons op iedereen: jongeren en ouderen, inwoners en bezoekers uit binnen- en buitenland. En op het bedrijfsleven, het onderwijs, de recreatiesector en de publieke dienstverlening.

1. We beginnen bij wat er al is – en brengen dat verder

Woerden is een plezierige plek om te zijn. We zien wat er is aan kunst en cultuur. En aan talent en creatief vermogen. Dat stimuleren we. Omdat we ervan overtuigd zijn dat kunst, cultuur en creativiteit meerwaarde hebben voor onze gemeenschap.

2. We zorgen voor stevige basisvoorzieningen – die als vliegwiel dienen

We willen een creatieve cultuur goed ondersteunen. Dit doen we met stevige culturele basisvoorzieningen: een theater/muziekschool, cultuureducatie, cultuurplatform, museum en bibliotheek. Deze basis is een vliegwiel voor creativiteit. Bijvoorbeeld als ontmoetingsplaats voor verenigingen en jongeren, of als werkplaats voor culturele samenwerking, persoonlijke talentontwikkeling en expressie.

3. We zien kunst en cultuur als drager – van sociale netwerken en economische waarde

Culturele evenementen en levendigheid dragen bij aan een economisch florerende binnenstad. Bovendien brengt kunst mensen bij elkaar. Bijvoorbeeld in verenigingen. Zo versterken kunst en cultuur welvaart, welbevinden, probleemoplossend vermogen en zelfredzaamheid. Bovendien bieden ze nieuwe kansen om het leven nog aantrekkelijker te maken.

4. We gebruiken creativiteit als brandstof – en om anders te leren denken

Een stad is altijd in ontwikkeling. De kunst is die ontwikkeling zó te richten dat we aansluiten bij onze identiteit en dat iedereen er beter van wordt. Creativiteit biedt hiervoor een duurzame bron van energie en levendigheid. Bovendien helpt creativiteit om buiten de gebaande paden te denken, lerend te ontwikkelen en te innoveren. Dat maakt ons veerkrachtig en wendbaar.

5. We ervaren de stad als huiskamer – die culturele waarden zichtbaar maakt

Creativiteit groeit in een omgeving die aantrekkelijk en inspirerend is. Die uitnodigt tot een actieve en open leefstijl, en die goed toegankelijk is. Daar kijken we naar bij de inrichting van de openbare ruimte. We zien de stad, de wijken en de dorpen als huiskamer, waar bijvoorbeeld historisch erfgoed herkenbaar is.

6. We vertellen historische verhalen – en geven ze nieuwe betekenis

Woerden heeft een bewogen geschiedenis met erfgoed van wereldfaam. Van de Limes tot de Oud-Hollandse Waterlinie en van het Verhaal van Woerden tot de Koeiemart. In 2022 vieren we 650 jaar stadsrechten. Deze geschiedenis is belangrijk voor de identiteit van onszelf, van Nederland en daarbuiten. We geven historische verhalen door, zodat iedere generatie er op haar eigen manier betekenis aan kan toekennen.

7. We waarderen verschillen – en geven ruimte aan authenticiteit

We zien verschillen tussen mensen als een verrijking. We zijn open en toegankelijk. Iedereen doet ertoe, en kan zichzelf zijn. En iedereen kan cultuur en creativiteit meebeleven en gebruiken om zichzelf verder te ontwikkelen.

8. We delen het eigenaarschap – en durven risico's te nemen

Wij, de ondertekenaars van dit manifest, werken samen verder. Over de grenzen van afdelingen en organisaties. We hebben het lef om hiermee te experimenteren. En we zien dat we alleen kunnen leren als we ook fouten durven te maken. Zo werken we samen aan een succesvolle culturele stad.

Herijking Cultuurvisie 2019-2022

20 mei 2019

(Beleidsadviseur: Chantal Stuart,

gemeente WOERDEN

Herijking Cultuurvisie 2019-2022
Kunst, Cultuur & Creatief vermogen

Cultuurnota ‘Creatieve Stad’ 2016-2019

- **Culturele bagage voor alle kinderen en jongeren**
- **Verbreden cultuurbereik** : naast jeugd ook ouderen en doelgroepen in sociaal domein
- **Versterking identiteit Woerden** door een gezamenlijke geschiedenis
- **Investeren in Woerdens Talent**
- **Culturele as**: C5 als vliegwiel; meer rendement door samenwerking en flexibiliteit van mensen, expertise en locaties

Opgave Cultuur: nu en naar de toekomst?

Coalitie-akkoord 2018-2022

Woerden in 2040:

De mens is de maat der dingen. Het is er goed en prettig wonen

Het traditioneel sterke verenigingsleven is springlevend.

De kracht van onze samenleving zit in mensen.

Woerden is een centrum in het Groene Hart

met een voorzieningenniveau dat dit ondersteunt.”

Coalitie-akkoord 2018-2022

Programma Sociaal Domein: *Iedereen doet mee*

- *Sociaal werken in wijken en dorpen;*
- *een goede start voor jeugd*

Bouwen en Wonen

- groei;
- transformatiegebieden: (stedelijk wonen & werken)
- Schuifruimte: behoud van bedrijven door groei te faciliteren

Economie: Woerden Techniekstad

- Binnenstadsvisie: *‘cultuur als drager”*
- ‘schuifruimte’ voor Woerdense bedrijven
- opzetten van een Techcampus Woerdense schaal.

Coalitie-akkoord 2018-2022

- **Erfgoed, Recreatie& Toerisme**

  - positionering:

  eigen identiteit in de regio:

  Groene Hart; Historisch Hart; Kloppend Hart

Aantrekkelijke stad (G. Marlet)

- vestigingsklimaat

bedrijven /werknemers/ ondernemers/ inwoners

- vitale (binnen)stad;

cultuur als waardemaker

Coalitie-akkoord 2018-2022

Cultuur

Woerden heeft een rijk en actief cultureel leven om trots op te zijn. We hebben veel waardering voor de grote 5 culturele instellingen, en ook voor de kleinere initiatieven. Onze bibliotheek is van groot belang. (…) meer dan een uitleenbalie. (…) zij kan een rol spelen in het sociaal werken in wijken en dorpen.

Cultuurbeleid positioneren als waardemaker: cultureel, economisch en maatschappelijk

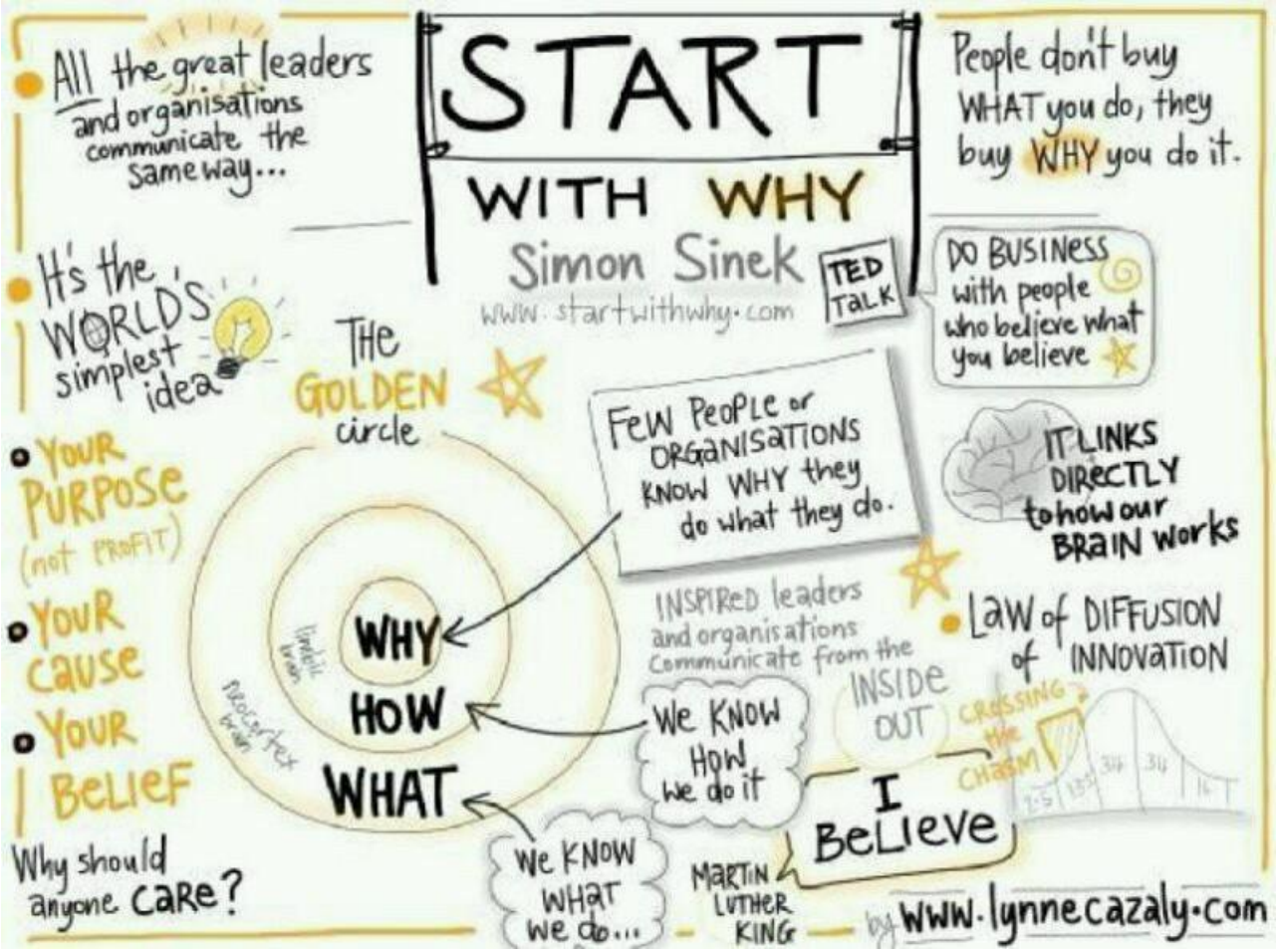

Manifest: gemeenschappelijk verbindend doel

Waarom deze vorm?

- Verbindend statement buiten én binnen
- Waardering & Erkenning van wat waardevol is
- Reikwijdte toegevoegde waarde:
  Kunst, cultuur & creatief vermogen
- Doelstellingen & Uitgangspunten voor de volgende stap in de ‘creatieve stad’.

Manifest: kunst, cultuur & creatief vermogen

Doel van de avond

- Aanscherpen manifest

- Inzicht in wat nodig is om hieraan te bouwen;
- een eerste aanzet tot ontwikkelthema’s t/m 2022

Manifest: kunst, cultuur & creatief vermogen

Focus op de visie en wat daarvoor nodig is

Vragen aan u:

- Verwoord het manifest duidelijk de waarde van cultuur?
- Wat is uw bijdrage hieraan?
- Wat heeft u nodig?

Programma 20 mei;
Focus op de visie en wat daarvoor nodig is

19:30	inloop
19:45	Welkom door George Becht
	Introductie Cultuurbeleid irt opgave voor Woerden (Chantal Stuart)
	Toelichting Manifest (zie bijlage)
20:00	Werktafels, per tafel 2 statements uit Manifest (40 min.)
20:40	Pauze (hartekreten op flipover)
20:50	2de ronde
21:30	Vervolg & Afsluiting, napraten
21:45	Einde bijeenkomst

Vervolg na 20 mei

- Verwerken van uw inbreng tot definitief manifest & ontwikkelagenda
- Schriftelijke terugkoppeling aan u
- Manifest ter besluitvorming naar College en Raad (september)
- Ontwikkelagenda vertalen naar Programmabegroting 2020
- Feestelijke ondertekening Manifest, najaar 2019

Dank voor uw betrokkenheid!

Verslag Participatieavond Cultuur

20 mei 2019

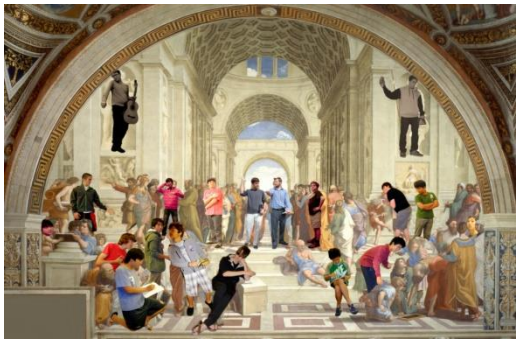

Ter inleiding van het verslag

Dit verslag bestaat uit 2 delen.

1. Uit alle input die geleverd is, zijn aandachtspunten naar voren gehaald, die in verschillende gesprekken aan verschillende tafels steeds terugkwamen.
2. Omwille van de volledigheid zijn vervolgens alle opmerkingen die u heeft gemaakt gebundeld in een bijlage met de samenvatting van de tafelgesprekken, inclusief een lijst van hartenkreten die mensen nadrukkelijk onder de aandacht hebben willen brengen.

Alles tezamen zal richting geven aan de aanscherping van het manifest. Dit wordt u na de zomer toegestuurd om op te kunnen reageren.

Verslag

Welkom door George Becht Wethouder Cultuur

Wethouder Becht heet iedereen welkom en is blij met de grote opkomst en de diversiteit aan betrokkenen. Vanavond wil hij graag het brede gesprek aangaan over wat cultuur kan betekenen de stad en haar dorpen en wijken. Dat beperkt zich dus niet tot de C5 maar richt zich uitdrukkelijk op het brede cultuurveld, met nieuwe initiatieven. Met u willen we de verdiepingsslag maken en kijken welke opgave ligt er voor cultuur? Welke waardevolle basis is daarvoor in de afgelopen jaren gelegd? Wat is er dan nodig naar de toekomst om een verdiepingsslag te maken? We hoeven namelijk niet opnieuw te beginnen. Het coalitieakkoord bevestigt dat ook met waardering voor wat er al is; door trots te zijn op het rijke culturele leven en door budgetten te continueren in de begroting. Het geeft ook aan dat we met realiteitszin naar de toekomst moeten kijken. Een krachtenveld waarin we op zoek moeten naar hoe we toch de volgende stap zetten, bijvoorbeeld door te verbinden met andere domeinen. Omdat er vanuit die domeinen ook een beroep op u gedaan wordt. We willen een aantrekkelijke binnenstad, 650 jaar stad ligt in het verschiet en we willen staan voor een inclusieve samenleving waarin iedereen meedoet naar vermogen. Daar hebben we uw kennis en expertise nadrukkelijk voor nodig, om ook in het college en de raad het integrale gesprek te kunnen voeren over welke doelen we stellen met het actualiseren van cultuurbeleid.

De opgaven voor Woerden volgens het coalitie-akkoord

Als inhoudelijke start van de avond wordt beknopt gepresenteerd op welke punten cultuurbeleid relatie heeft met het coalitieakkoord en andere relevante beleidsstukken. (Zie bijlage: presentatie door Chantal Stuart)

Vervolgens wordt de uitnodiging gedaan om het gesprek te voeren aan de hand van een concept-manifest met 9 stellingen over cultuur in Woerden. Op basis van alle input zal dit document aangescherpt worden en de basis zijn voor de doelstellingen en uitgangspunten voor toekomstig cultuurbeleid, na vaststelling door college en Raad. Intentie is dat uiteindelijk dit document ondertekend wordt door het voltallig college en strategische partners.

Tafelgesprekken (zie bijlage)

Aandachtspunten voor de toekomst(in willekeurige volgorde)

1. **Begrijpelijke taal**
   De tekst van het concept- manifest zal aangescherpt worden en door een professionele tekstschrijver pakkend verwoord in begrijpelijke taal
2. **Titel**
   Er worden ook kanttekeningen geplaatst bij de term 'Manifest' ; het klinkt voor sommigen te strijdbaar terwijl er geen sprake is van strijd.
3. **Breedtecultuur;**
   - Iedereen doet mee! Passief, dan wel actief
   - Aandacht voor jeugd/ jongeren en bijzondere doelgroepen
   - Hoe maken we dat toegankelijk in de breedste zin van het woord èn hoe brengen we het bij de mensen die zelf minder makkelijk naar cultuur toekomen
   - Vrij toegankelijke Activiteiten/ evenementen(festivals) in de openbare ruimte
   - Dag- en nachtcultuur
4. **Verbinden**
   - Met andere domeinen: (EZ, Sociaal domein, Onderwijs, Recreatie & Toerisme)
   - Cultuur in Stad, dorpen en wijken
   - met ondersteuning van een makelaar die cultuurmakers en initiatieven verbindt, kennis deelt en wegwijzer kan zijn.
   - C5 als vliegwiel
   - Makelpunt voor het matchen van vraag naar oefen- / atelierruimte en (tijdelijk) beschikbare ruimte
5. **Financiering: Minder drempels/ meer middelen**
   - Cultuur loket CPW is niet toereikend voor grotere initiatieven
   - Kennisdeling over financieringsvormen/ -mixen (Fondsen, donateurs, vriendenkringen, bussiness-circles, crowdfunding)
   - Verbinden publiek met privaat geld
   - Helderheid over 650 jaar stad; bij wie kunnen we terecht voor wat?
   - Hoe organiseren we het ook voor sponsoren efficiënt?
   - Minder omslachtige procedures
   - Overzicht lokale fondsen

Afronding van de avond en vervolg

Alle aanwezigen worden bedankt voor hun betrokkenheid en inbreng. Bij de bespreking van het vervolgproces, blijkt dat een deel van de aanwezigen een appél op de gemeente doet om een zorgvuldige terugkoppeling en participatief proces. Er wordt gerefereerd aan het proces van de voorgaande beleidsvisie waarbij een aantal partijen zich onvoldoende herkenden in de uiteindelijke resultaten. Hier wordt nadrukkelijk aandacht gevraagd. Wethouder neemt dit ter harte. Er wordt toegezegd dat de aangescherpte stellingen toe worden gestuurd aan alle aanwezigen met de mogelijkheid te reageren. Als de rode draad van de reacties is dat men zich onvoldoende herkend, is dat aanleiding voor een tweede bijeenkomst.

Bijlage 1: PowerPoint presentatie door Chantal Stuart, beleidsmedewerker Cultuur

Bijlage 2: Samenvatting van alle tafelgesprekken over de stellingen uit het manifest

1. Woerden erkent talent en stimuleert Kunst & Cultuur en het creatief vermogen van haar inwoners tot rendement van haar gemeenschap en de stad, wijken en dorpen. Woerden is een plaats waar jong& oud, inwoner& bezoeker plezierig leven, verblijven en recreëren, overdag en in de nacht.

1 reactie:
Meer Shanti, Meer lachen

1. suggestie om in de formulering van thema 1 aan **Kunst & Cultuur Muziek** toe te voegen. In mijn reactie dat we dan een opsomming krijgen van literatuur, beeldende kunst, podium kunsten, was de reactie dat muziek een aparte status verdient.

2. m.b.t. de formulering van thema 1 de wens om **duidelijke taal** te gebruiken. Suggestie om alvast bruggetje te maken van de 'Why' naar de 'How'.

3. wat wordt bedoeld met **rendement?** N.a.v. die vraag een discussie voor wie de visie bedoeld is (intern voor de gemeentelijke organisatie en/of extern voor de bewoners) en voor wie het rendement op moet leveren: voor de gemeente? Voor de inwoner?
Standpunt van de tafel: **Voor de inwoner!**

4. volgens de tafel is het niet nodig dat de gemeente Kunst en Cultuur **stimuleert**. Veel kunstenaars zijn zelfstandig ondernemer en willen dat een/de gemeente hen **faciliteert en ondersteunt.**

5. waar staat **Woerden** voor in dit thema/manifest? Gemeentelijke organisatie? Politiek Woerden? Inwoners? In dit thema wordt Woerden zowel gebruikt als gemeentelijke organisatie als inwoners/samenleving is de conclusie van de tafel. Conclusie: Woerden kan verschillende rollen vertegenwoordigen. Het is goed om ons daar bewust van te zijn en die te benoemen in de formulering van de thema's.

6. Woerdens Cultuur gaat ook over Cultuur van buiten, andere ideeën, nieuwe ideeën. Cultuur verandert en ontwikkelt, maar ontwikkelt ook mensen.

M.b.t. de wat en de hoe van thema 1

1. **loket/subsidie**: er is behoefte aan een loket/intermediair/verbinder. Denk aan een cultuurmakelaar. Vrijwilligers lopen stuk, aanvragen en verantwoorden van subsidie beperkt en belemmert en geeft geen energie.

2. **rol gemeente**: zorgen dat cultuur in alle Woerdense ambities komt en verbinden van de verschillende ambities.

3. **jongeren**: ondersteunen, stimuleren, faciliteren. Zorg voor **verschillende plekken** en mogelijkheden, dan komt de **creativiteit en het ondernemerschap** vanzelf.

Jongeren hebben het gevoel **'we mogen niks'**. Zorg voor **'ja, tenzij'**. Daar kan verbinder bij helpen (zie punt 1). Daarbij hoort ook vrij laten, sluitingstijden.

4. het resultaat, gevoel (Why) moet **Trots en Blij** worden. Dat geeft energie. Zorg dat je als gemeente mensen/energie faciliteert en dingen zo regelt dat je die energie gebruikt, mogelijk maakt. En niet met regels en procedures onderdrukt of weg laat lekken.

2. Creativiteit is essentieel voor elke stad in transformatie. Creativiteit is een duurzame bron die energie en levendigheid in de stad en haar stadshart brengt. Met rekenschap van wie we zijn, waar we vandaan komen, draagt het bij aan ontwikkeling en brengt het ons verder.

- Creativiteit = containerbegrip
- Taal eenvoudig houden (van Manifest)
- Wendbaar zijn
- Bv. Techniekcampus → ruimte voor creativiteit
  O.a. om jongeren hier in Woerden te houden
  Ook een 'Crea-campus'? Of gekoppeld?
- Relatie creativiteit en gezondheid

- 'Transformatie' (woord in de tekst) is vaag.
- Niet alleen de stad (in transformatie) → veranderende samenleving.
  Nb. niet uniek voor Woerden

- Actiever (formuleren): creativiteit → <u>uitdagen</u> / lef
- Ruimte nodig + vertrouwen
- ~~Beleef~~ de creatieve stad ('Beleef' eruit, zie titel Manifest).
- Voor creatieve stad is ruimte nodig – in brede zin → denkruimte
  Met hoofd bedenken + met handen maken → dan in je hart
- <u>Ambitie</u> op vlak van cultuur.
  Als je ambitie hebt → wat heeft Woerden daar dan voor over?
- O.a. historische spelen: €€€ nodig…

- Creativiteit → experimenteren = fouten mogen maken (zie stelling 8)

- Cultuur zorgt dat je je thuis voelt → zie stelling 3
- Wel prikkelen!
- Cultuur (zowel) actief uitvoerend, meedoen (als) mee beleven, publiek/toeschouwers
- Cultuur – met elkaar / voor elkaar / niet tegen elkaar

- Geldaspect → van belang voor toegankelijkheid
- Ruimte voor creativiteit
- (Deze twee punten zijn) randvoorwaarde

- 'Zo schraal mogelijk' (opmerking van één persoon, ging over formuleren beleid)

- Scheppende krachten (krijgen) niet altijd de ruimte / erkenning → niet altijd ingeschakeld
- Tegenover: zelfde mensen steeds aan het woord
- Nieuwe generaties?

Suggestie aanpassing tekst vanuit leden van de groep

2. Creativiteit is essentieel voor een gemeenschap in ontwikkeling. Creativiteit is een duurzame bron die energie geeft, prikkelt, verbindt, sprankelt en uitdaagt. Met rekenschap van wie we zijn, waar we vandaan komen, draagt het bij aan ontwikkeling en brengt het ons verder.

3. Met 'Kunst, Cultuur & creativiteit als drager' stimuleert Woerden welvaart & welbevinden in sociale netwerken, probleemoplossend vermogen& zelfredzaamheid en nieuwe kansen om het leven in de stad, haar wijken en haar dorpen nog aantrekkelijker te maken. Het versterkt daarmee het vestigingsklimaat voor (toekomstige) inwoners& bedrijfsleven, recreatie & (erfgoed)toerisme ten gunste van de positionering van Woerden in het Groene Hart, het land en daarbuiten.

Eerste reactie: vervang het woord manifest, is te activistisch van karakter.

Herkent u zich in het manifest?
Verwijder alsjeblieft het woord 'Kunst' aan het begin. Kunst kan ontstaan als cultuur en creativiteit een goede bodem zijn.

- Wat wordt bedoeld met welvaart? Lastig om je daar, als stichting / vereniging of zelfstandige in te herkennen.
- De zin is in zijn geheel te lang, te opsommerig om er een connectie mee te kunnen maken. Benadruk het versterken meer (tweede zin), dat cultuur en creativiteit dat kan doen, daar kunnen we beter mee uit de voeten.
- Wat goed dat nadrukkelijk de link met economie / bedrijfsleven wordt gelegd. Hou dat er in, veel stichtingen en verenigingen vergeten die connectie vaak maar als het Woerden goed gaat, gaat het de cultuur ook goed!
- Naast versterken maakt cultuur ook zichtbaar én is ze de 'lijm' van een samenleving. Goed om dat ook te benoemen.
- Haal zelfredzaamheid eruit en voeg laagdrempelig toe.
- Verwijder probleemoplossend vermogen, als dat over ons moet / kan gaan vinden we het veel te vaag
- WOERDEN IS GROOT DOOR KLEIN TE BLIJVEN (deze slogan wordt enthousiast ontvangen)

Welke bijdrage kan uw organisatie leveren?

- Wij kunnen verbinden, bijvoorbeeld met de kleine kernen
- Wij maken cultuur met liefde en enthousiasme, voor bewoners én nieuwe bewoners, voor ondernemers en een enkeling zet Woerden ook internationaal op de kaart

Wat heeft u dan nodig?

- Lusten en lasten moeten in balans zijn (we willen in onze vrije tijd heel graag Woerden mooie evenementen / activiteiten aanbieden, maar onderweg niet teveel hindernissen tegenkomen. Of het voor een fooitje moeten realiseren)
- Woerden moet geen toeristische topattractie worden, ook Stadspromotie graag in balans houden
- Internationaal gaan is leuk en aantrekkelijk maar voor de meeste stichtingen en verenigingen geen ambitie, het gaat ons juist om Woerden en haar inwoners. Hou het 'internationale' dus realistisch

3. **Woerden stelt zich ten doel een creatieve cultuur passend te faciliteren met stevige culturele basisvoorzieningen (Theater/ Muziekcentrum, Cultuureducatie, Cultuurplatform, Stadsmuseum, & Bibliotheek) als vliegwiel voor verenigingsleven als ontmoetingsplaats, voor persoonlijke (talent)ontwikkeling en expressie, onder meer als goede start voor jeugd.**

1. Discussiepunten bij formulering statement:
   - Formuleer het duidelijker en korter als je alle inwoners wilt aanspreken.
   - Specificatie van de culturele basisvoorzieningen tussen haakjes hoeft er niet bij.
   - Het gaat om: faciliteren, basisvoorzieningen, vliegwiel en jeugd.
   - Een aantal merkt op: zeker jeugd; maar ook nieuwe bewoners en senioren.

   N.a.v. de discussie is het advies voor aanpassing van het statement als volgt:

Woerden faciliteert een creatieve cultuur door stevige culturele basisvoorzieningen, als vliegwiel voor het verenigingsleven en voor persoonlijke ontwikkeling (m.n. jeugd)

2. Welke bijdrage kan u/uw organisatie leveren:
   - Communicatie tussen partijen
   - Cultuur zichtbaar maken. Zie films*: 'Woerden Hartveroverend Cultureel'* en *'Woerden meest creatieve stad van Nederland'*. Mee-organiseren (Wijnand Brak)
   - Workshops, kennis delen, verbinden (Mariette/CPW)
   - Kennis en ervaring (Mark van Leeuwen)
   - Nachtcultuur inhoud geven (nachtprogrammering, nachtcollege), meer kindermatinees (Marcel Fokker)
   - Bereik en communicatie (Kunst aan den Rijn)
   - Coördinatiefunctie; nu zoektocht – meer CPW: in financiën en faciliteiten
   - Meer samenwerking K'77 en podium Klooster
   - Herdenking en brede viering vrijheid met Woerdense gemeenschap, belang van betrekken scholen, verbinden (Stichting 4/5 mei)
   - Podium voor iedereen. Maar wat wordt verdienmodel? Irt AVP (Podium Bredius)
   - Plek op omgevingsagenda; identiteit en cultuur
   - Taalcursussen, digitale vaardigheden, solliciteren, adviesavonden (bibliotheek)
   - Ruimte voor talentvolle leerlingen, promotie klassieke muziek, concerten, enthousiaste dirigent (Orkest Groene Hart)
   - Naast reguliere bespelingen ook gezamenlijk inhoud geven aan events. Educatie. (Carillon)
   - Doen (Kult Kompagnie)

3. Wat heeft u dan nodig ?
   - Een gemeente die initiatieven omarmt. Geen geld maar… luisteren, meedenken, helpen en eerlijk zijn.
   - Centraal punt: voor advies en voor PR van culturele activiteiten
   - Genoeg gepraat: DOEN!!
   - Meer visie en daaruit volgend beleid over de nacht(cultuur)
   - Proactieve houding van C5.
   - Blik naar buiten! Verbinding buiten gemeente
   - Adviesloket voor alle vragen
   - Samenwerking: openstaan voor andere partijen; elkaar helpen en delen

- Financiën / kunst moet betaald worden
- Evaluatie van vorige beleidsplan: zijn doelen gehaald? Samenwerking? Totale creatieve palet.
- Vrijwilligers
- Fysieke ontmoetingsplaats
- Coördinerende functie nodig
- Atelierroute: heeft gastlocaties nodig en wil meer scholen betrekken
- €€€€
- Betere doorstroom musici naar de Vriendschap vanaf Klooster
- Betaalbare repetitieruimte voor symfonieorkest

4. Creativiteit is meer dan de kunsten. Het staat voor het enorme potentieel dat zich manifesteert op vele terreinen en in diverse gedaantes. Het heeft ook betrekking op de verbeeldings- & innovatiekracht van mensen in het bedrijfsleven, onderwijs& educatie en publieke dienstverlening. Het gaat om empathisch vermogen, multi-perspectivisch denken, als basis voor inventief denken, lerend ontwikkelen, samenwerken en samen doen.

Herkent u zich in het manifest?

- Door deze uitgebreide formulering dreigt vrijblijvendheid, dat zou jammer zijn.
- Gebruik eenvoudige woorden, als stichting / vereniging kunnen we ons totaal niet identificeren met 'multi-perspectivisch' en ook onze relatie (als toneelvereniging, Vrienden van het Stadsmuseum, Struinen in de Tuinen etc.) zien we ook de relatie met publieke dienstverlening niet. Idem voor empathisch vermogen. Heel moeilijk om daar aansluiting bij te vinden, en daarom herkennen we ons er niet in). Wat wordt er bedoeld?
- Hevige discussie of zowel onderwijs als educatie er in moet, of dat educatie volstaat. Uiteindelijk vinden de meesten, maar dus niet iedereen, dat alleen educatie volstaat. Dat staat voor alle vormen van onderwijs. Juist doordat beide er staan, blijf je als lezer er op 'haken'
- De aanwezigen voelen dat er een zekere dynamiek uitgaat van dit statement, iets pro actiefs, iets stimulerends en dat spreekt erg aan

Welke bijdrage kunt uw organisatie leveren?

- Door het Nachtleven van Woerden een impuls te geven, de nacht moet als bron van creativiteit meer op de kaart gezet worden
- Door landelijke formats, waar veel publiek op afkomt, naar Woerden te halen
- Door geen elitaire evenementen te organiseren, maar gratis toegankelijke, publieksvriendelijke activiteiten op te zetten

Wat heeft u daar voor nodig?

- Een klimaat dat uitnodigt om vrijplaats(en) te laten ontstaan (tijdelijke plek waar val alles kan en mag, bijvoorbeeld tijdelijk leegstaand vastgoed), vrijplaatsen geven een hele prettige dynamiek aan het culturele leven met name als ze zo nu en dan toegankelijk zijn voor publiek
- Een Cultuurmakelaar, een officiële functie, die naast dit gewenste klimaat ook het bedrijfsleven actief benadert en betrekt bij de cultuur.
- Een gemeente die faciliteert en ondersteunt (niet alleen financieel, ook door het leggen van contacten en beleid maken voor tijdelijke plekken)

Er wordt een nieuw statement geformuleerd (waar dan toch weer niet iedereen zich in kan vinden)

'Creativiteit manifesteert zich op vele terreinen. Om dit potentieel te benutten moet je je in kunnen leven, samen werken en samen ontwikkelen. De gemeente faciliteert en ondersteunt'.

6. Woerden, haar wijken en dorpen hebben een boeiende, bewogen geschiedenis met erfgoed van (wereld)faam. Denk aan: de Limes, de Oud-Hollandse Waterlinie, Verhaal van Woerden en daarbij immaterieel erfgoed als de Kaasmarkt. Dat is van betekenis voor de identiteit van haar inwoners, de regio, Nederland en daarbuiten. Door de historische verhalen door te geven, kan iedere generatie er opnieuw betekenis aan toekennen en zo haar eigen geschiedenis schrijven in al haar pluriformiteit.

Manifest-> ander woord graag. Te jaren '70. Kies een woord van NU.
Manifest moet niet alleen bestaan uit woorden/thema's, maar maak ook een Cultuurmanifest in beelden die passen bij de ambitie.
Ambitie in woord (gewone mensentaal) en beeld.
Geen eindeloze opsomming (van erfgoed als Limes, Waterlinie etc.) in beschrijving van de ambitie in thema 6.

Geschiedenis = Dynamisch
-> nieuwe inzichten
-> toegevoegde verhalen over nieuwe geschiedenis

Het Verhaal van Woerden = De Verhalen van Woerden
Zorg voor samenhang
Maak 'oud' zichtbaar in 'nieuw'
-> in dorpen en wijken
-> in ontwikkeling van bewoonde/landelijke omgeving
-> namen
-> symbolen
-> gevelstenen

Erfgoed en identiteit zijn de kernbegrippen in deze stelling. Mijn/onze Woerdense identiteit komt voort uit dat erfgoed en blijft zich dynamisch ontwikkelen.
Is dus toekomstgericht.

Zorg ervoor dat je de identiteit van wijken, terreinen terug laat komen in gevels, naamgeving, herontwikkeling (dus laat het terug komen in andere beleidsterreinen) = integraliteit.

Cultuur moet verinnerlijkt worden.

Trots!

De Rijn(-gracht) weer open.

Gewenste model thema 6 is
Groene Hart met 2 strategische assen: een blauwe en een rode
Rode as is verbinding tussen:
1. sociaal domein (inclusief)
2. fysieke domein (omgevingsvisie)

en alle aspecten van die domeinen (dus 9 thema's van omgevingsvisie doordrenken met cultuurvisie)

Blauwe as is erfgoediconen: Rijngracht, Limes, Waterlinie, Centrum Woerden

Doelgroepbereik groter, het verhaal op andere plaatsen: Nacht, jongeren, Bruisende Stad

Geschiedenis (ook nieuw) terug laten komen in nieuwe ontwikkelingen.

Integraal beleid.

Verhalen bewaren, behouden & doorgeven + nieuwe verhalen creëren (nieuwe technologie & kunstvormen)

"HOUD DE VERHALEN LEVEND"

Open de Rijn Nu!

[M.b.t. verhaal/verhalen van Woerden en n.a.v. de 42 vensters:] kies 1 thema
- draag dat uit
- uniek en onderscheidend

Wat is (kort) het verhaal van Woerden? Woerden zoekt op / ligt aan grenzen van heden en verleden!

Iedere opsomming is discutabel.
- kaasmarkt
- Koeiemart (= erkend immatrieel erfgoed)
- Copes
- Carillion
- kasteel
- molen
- watertoren
- Petrus
- Bonaventura

Woerden staat vol met karakteristieke gebouwen

Integraal
Cultuur als drager in alle Woerdense visies
Vraagt om integraal en samenhang (juist bij de gemeente: in beleid, manier van werken)
Integraal werken moet juist bij Cultuurbeleid, omdat cultuur het verbindende element is in de samenleving

Kern thema 6: erfgoed, identiteit
Wat is de ambitie precies in thema 6?
Stelling (thema) ok, maar geen (te weinig) ambitie!

Ambities aan tafel:
- oud zichtbaar in nieuw, door:
    1. in wonen en wijken, integraal onderdeel van (andere visies en ambities Woerden)
       Bijvoorbeeld: herontwikkeling terrein Den Oudsten, Mona, Molukkers
    2. op andere, nieuwe manieren zichtbaar maken
    3. andere doelgroepen, andere tijden (niet alleen tussen 9-5), andere plaatsen
- successen vieren: Limes, wereld erfgoed lijst
- nieuwe verhalen creëren, recente geschiedenis

Oral History als instrument op verhalen te vertellen en te verrijken. Ook nieuwe verhalen!

7. Iedereen doet mee! We zijn gastvrij, omarmen diversiteit en stimuleren ontmoeting & dialoog. Woerden waardeert het verschil en slecht drempels voor diegenen die zich door omstandigheden, gezondheid of identiteit begrensd voelen in hun potentieel. Woerden geeft ruimte aan zelfexpressie, naar ieders authenticiteit en vermogen. Iedereen doet er toe.

5. Discussiepunten bij formulering statement:
   - Compacter formuleren; nu haken lezers af
   - Het gaat erom dat je jezelf mag zijn
   - Geen hokjes stimuleren door sticker 'inclusiviteit'
   - We zijn open en toegankelijk
   - Ieder kan/mag meedoen, meebeleven
   - Woerden ziet verschillen als verrijking en niet als iets dat aangepast moet worden. Deze aanpassing ontvangt brede instemming; stel dat centraal.
   - Geen zelfexpressie benoemen maar ontwikkeling
   - Cultuur & creativiteit moet laagdrempelig zijn; klein/nabij.

   Na de discussie wordt het statement als volgt opnieuw geformuleerd:

   Woerden ziet verschillen als verrijking en niet als iets dat aangepast moet worden. We zijn open en laagdrempelig. Iedereen doet ertoe, kan zichzelf zijn en kan cultuur en creativiteit meebeleven. Woerden geeft ruimte aan zelfontwikkeling, naar ieders vermogen.

6. Welke bijdrage kan u/uw organisatie leveren:
   - Het open staan voor alle doelgroepen/jongeren staat al jarenlang in doelstellingen(K'77); zit in DNA. Veel vrijwilligers, ook met beperking.
   - Voorwaarde scheppend voor bereikbaarheid/toegankelijkheid (Stadshart); toiletten, BHV, rolstoeltoegankelijke deuren etc. Leegstaande panden (verzekering)/vastgoed gecombineerd voor initiatieven. Partner in cultuur als drager (zoals bij bijv. uitbreiding museum).
   - VSB Fonds ondersteunt vele lokale initiatieven. Let daarbij op breed bereik en duurzaamheid.
   - Kunstkring heeft momenteel als voorwaarde dat je je moet willen ontwikkelen. Boven-staande doelstelling vraagt aanpassing. Staat men wel voor open.
   - Historische Spelen; iedereen kan meedoen. Alle groeperingen hebben toegang tot audities.
   - Kunst aan den Rijn; openstelling accommodatie (oude HBS), ondersteunen realisatie ambitie 'in elk Woerdens huis een Woerdense kunstenaar'.
   - Woerden Marketing; werken met vele vrijwilligers, ook met beperking. Idee voor vergroten toegankelijkheid: creëer mogelijkheid dat pensionado's kunnen 'meebeleven op afstand' (zoals bij kerktelefoon). Mogelijkheid om stagiaire op dit punt minor te laten doen.
   - Bibliotheek: faciliteren huizen van de stad/partner in samenwerking.
   - Borgen van het hier besprokene in de raad.

7. Wat heeft u dan nodig ?
   - Durf vanuit gemeente en organisaties. Soms gewoon proberen.
   - De gemeentelijke garantie dat er laagdrempelige atelierruime is en blijft.
   - Gesprek aangaan met (bestuur van) clubs over toegankelijkheid. Niet alleen fysiek.
   - Hart voor Woerden geeft aan dat er meer plekken nodig zijn voor kwetsbare vrijwilligers. Het beschikbare aantal hiervan neemt toe.

- Er zijn nog wel wat drempels te slechten; samenwerking is niet vanzelfsprekend. Het zijn veelal de ouderen die vrijwilligers zijn. Graag jongeren.
- Er is al heel veel. Om het rond te maken is naast zelfredzaamheid is als laatste nodig: centen
- Verbinding/samenwerking partners 'huizen van Woerden'
- Financiën en partners voor co-creatie. Vooral ook zelf doen.
- Hoe kom je aan jonge vrijwilligers?
- Geld om activiteiten te faciliteren
- Elkaar opzoeken
- PR op 1 centrale plek
- ZIN! Meer Hygge
  (Deens begrip; variant op gezellig hebben, zich vermaken of het naar de zin hebben). Niet zeuren

8. Woerden stelt zich moedig op, is bereid risico's te nemen; ervan bewust dat succes alleen bestaat bij de gratie fouten te mogen maken.

Deze stelling is niet aan een werktafel nader besproken maar plenair toegelicht. Deze stelling benadrukt het belang van ruimte voor ontwikkeling en experiment, met als uitganspunt dat een pilot of experiment niet mislukt is als de uitkomst anders is dan verwacht. Het geeft wel richting aan vervolgstappen op basis van deze opgedane kennis en ervaring. De stelling houdt ook verband met wat we jongeren toewensen; cultuur als een mogelijkheid om te ontdekken welke talenten je hebt, en daarbij ook de gelegenheid te krijgen te ervaren en te 'leren door te doen' (en dus af en toe een 'potje mogen breken').

9. Om het creatieve vermogen van Woerdenaren in de stad, haar wijken & haar dorpen te sterken, hebben we een omgeving nodig die aantrekkelijk, inspirerend en goed vormgegeven is, die uitnodigt tot een actieve en open leefstijl, goed toegankelijk is en aangenaam om te verblijven, te ontmoeten en te beleven.

Woorden op het kleed:
(Enigszins in volgorde van het gesprek, tussen haakjes toevoegingen ter verduidelijking)

- Cultuur niet alleen in de stad, maar ook daarbuiten → daardoor <u>verbinden</u>
- Actiever formulering (van de tekst), meer "poneren"
- (niet) Woerdenaren → (maar) gemeentebewoners. Mensen buiten Woerden herkennen zich niet in deze term
-
- Hoe ondersteun je vrijwilligers? Vrijwilligers zijn kwetsbaar.
- Link tussen stelling 9 en 3: creativiteit → relatie tussen creativiteit en cultuur duidelijk maken
- Creatief met duurzaamheid

- Meer dan C5!
- Fris kijken naar beste dingen bestaande organisaties → (die) kunnen faciliteren / aanjagen en dit <u>pro-actief doen</u>
- (Nodig:) Inventarisatie: waar kunnen we dingen doen, ruimte / dingen om te doen → inzichtelijk maken voor inwoners + waar kun je terecht hiervoor bij de gemeente? → op de website
  (Rol) Gemeente: stimuleren + coördineren → op de website
- Goed gefaciliteerd stimuleert
- Relatie €€€ ←→bruisende culturele veld in de gemeente

- Helpen om geld te vinden

- Risico voor omgeving → gevolg krimp winkels, (moet) iets voor in de plaats komen, dingen die we mogelijk nog niet weten…
- A.g.v. herinrichting (Kerkplein): (is nu) plein waar iets gebeurt → bepaalt je gevoel.
- Beleef de creatieve stad → ook 's nachts
- Nachtburgemeester:
  Nachten in Woerden bruisender, meer aandacht voor de nacht – nu budget vooral naar DAGcultuur.
  Voor jongeren → nachtomgeving → kroegen / "natte horeca", danstent
  In alle kernen, kan kleiner en groter + verschil per leeftijdsgroep

- Voor creativiteit is RUIMTE nodig, bv. lokalen repetities, creatieve ruimtes, bv. n.a.v. stadsvernieuwing aan de andere kant van het spoor → o.a. studenten aantrekken
  (Past de) omgeving (daarbij)?? (pijl naar Nachtcultuur)

- Atelierroute → goed voorbeeld van <u>alle</u> kernen
- Bv. buitenkunst en Rijnkunstprijs → ook van buitengebieden
- 4/5 mei route schuldige plekken → zouden ook graag in buitengebieden (willen)
- Akoestival: (ook een keer) buiten stad Woerden?
- Meer ruimte voor (anti)shanty's

Tot slot: Hartekreten

1. cultuur: met elkaar – voor elkaar – <u>niet</u> tegen elkaar

2. Graag gewone mensentaal, niet zo ambtelijk Zorg dat iedereen het kan begrijpen (taalniveau Jip + Janneke)

3. Liever geen monopolie voor de C5, cultuur/kunst is meer dan deze 5 gewaardeerde instellingen!

4. In ieder Woerdens huis is een kunstwerk van een Woerdenaar

5. I.p.v. geld geven: geef ons een slimme crea-econoom om ons werk te kunnen (blijven) doen.

6. buurthuizen terug!

7. Een gemeente die initiatieven omarmt: luisteren, meedenken, helpen, eerlijk zijn en opvolgen.

9. Laagdrempeligheid bevorderen als deel van de visie op cultuur en creativiteit.

2de Participatie-avond Actualisatie Cultuurvisie 2019-2022

7 oktober 2019

(Beleidsadviseur: Chantal Stuart)

gemeente WOERDEN

Actualisatie Cultuurvisie 2020-2023
Kunst, Cultuur & Creatief vermogen

terugkoppeling & vooruitkijken

Programma 7 oktober
Terugkoppeling en vooruitkijken

20:00 Welkom& inleiding door George Becht (Wethouder Cultuur)

20:10 Manifest als statement: doelstellingen& uitgangspunten (ruimte voor vragen en gedachten over…)

20:20 Inventarisatie ontwikkelthema's (Chantal Stuart)

20:30 Concreet aan de slag!; ontwikkelagenda Cultuur (o.l.v. Thomas Hoogendoorn)

21:15 Vervolg (George Becht)

21:30 Afsluiting, napraten

21:45 Einde bijeenkomst

Manifest: gemeenschappelijk verbindend doel

- Waardering & erkenning van wat waardevol is
- Verbindend gezamenlijk doel; binnen én buiten
- Integraal cultuurbeleid:
  cultureel, economisch en maatschappelijk waardevol
- Doelstellingen & Uitgangspunten voor de toekomst

Woerden:
culturele stad met creatief vermogen!

In dit gezamenlijk statement lees je:

- waarom wij kunst, cultuur en creativiteit in Woerden belangrijk vinden. Overdag én ’s-nachts.

- wat we ermee willen bereiken,
- als basis voor onze acties in de toekomst.
- dat we met ‘Woerden’ bedoelen;
  de stadskern, de wijken en de dorpen.
- dat we ons richten op iedereen: jongeren en ouderen, inwoners en bezoekers uit binnen- en buitenland,
- In samenwerking met het bedrijfsleven, het onderwijs, de recreatiesector en de publieke dienstverlening.

Woerden:
culturele stad met creatief vermogen!

1. We beginnen bij wat er al is – en brengen dat verder

2. We gebruiken creativiteit als brandstof – en om anders te leren denken

3. We zien kunst en cultuur als drager – van sociale netwerken en economische waarde

4. We zorgen voor stevige basisvoorzieningen – die als vliegwiel dienen

6. We vertellen historische verhalen – en geven ze nieuwe betekenis

8. We ervaren de stad als huiskamer – die culturele waarden zichtbaar maakt

7. We waarderen verschillen – en geven ruimte aan authenticiteit

9. We delen het eigenaarschap – en durven risico’s te nemen

Woerden: culturele stad met creatief vermogen!
Ontwikkelopgave t/m 2023:

3 ontwikkelthema's:

1. Uitnodigende, inclusieve cultuur – met waardering voor verschillen

2. cultuur als drager & verbinder

3. Financiering:

   Minder drempels/ meer middelen – te beginnen door anders te denken

Woerden: culturele stad met creatief vermogen!
Ontwikkelopgave t/m 2023:

1. Uitnodigende, inclusieve cultuur – met waardering voor verschillen

Iedereen doet mee!;

- Cultuur in Stad, wijken en dorpen
- hoe maken we dat toegankelijker in de breedste zin van het woord èn
- hoe brengen we het bij de mensen die zelf minder makkelijk naar cultuur toekomen?
- (vrij) toegankelijke activiteiten/ evenementen(festivals) in de openbare ruimte
- Is er voldoende aandacht voor jeugd/ jongeren en bijzondere doelgroepen?
- Dag- en nachtcultuur

Woerden: culturele stad met creatief vermogen!

Ontwikkelopgave t/m 2023:

FESTIVALS 26 MUZIKANTEN EN SPORTLIEDEN VOL KUNST IN VERNIEUWDE WESTDAMPARK

Akoestival en Kunstpark groeien

Twee gratis festivals in het vernieuwde Westdampark op één dag. Tussen het Akoestival en Kunstpark zit slechts een brug geslagen. „Wij mijden dan dit soort gebruik van elkaars leuke publiek."

Rik Scholten

Meer artiesten en meer kraampjes dan ooit in de Kunstpark. Maar ook meer mogelijkheden om van de ene naar de andere kant van de Westdam te lopen. Dat is de kracht van de twee gratis festivals op de vernieuwde Westdampark op zaterdag 26 augustus. Tussen het Akoestival en Kunstpark zit slechts een brug geslagen. „Wij mijden dan dit soort gebruik van elkaars leuke publiek," aldus Rik Scholten, voorzitter van de Stichting Kunstpark Woerden, die samen met de Stichting Akoestival de twee festivals organiseert.

Ook dit jaar zal de Kunstpark weer een grote variëteit aan kraampjes, kunstenaars en artiesten bieden.

Woerden: culturele stad met creatief vermogen!
Ontwikkelopgave t/m 2023:

3. Financiering:
Minder drempels/ meer middelen – te beginnen door anders te denken

- Cultuurloket CPW is niet altijd toereikend voor grotere initiatieven
- Hoe delen we kennis over financieringsvormen/ -mixen:
  - overzicht (lokale) Fondsen, partnerships, donateurs, vriendenkringen, bussiness-circles, crowdfunding
- Wat is er mogelijk om het lokale fonds te laten groeien met private middelen?
- Hoe organiseren we het ook voor sponsoren efficiënt?
- Minder omslachtige procedures.

Woerden: culturele stad met creatief vermogen!
Ontwikkelagenda t/m 2023:

Aan de slag!

Wat heeft voor jou prioriteit?

Welke bijdrage lever jij? Wie heb je nodig?

Wat is je eerste stap?

Vervolg na 7 oktober:

1. Ontwikkelagenda vertalen naar concrete acties
2. Manifest & Ontwikkelagenda in samenhang bestuurlijk vaststellen college & Raad

Evaluatie Cultuurbeleid 2015-2019

- *Voorgeschiedenis 2015 – heden; Cultuur doet meer, met minder middelen*

Cultuur in Woerden toont zich veerkrachtig
Het college heeft, zoals aangegeven in het coalitieakkoord, veel waardering voor cultuur in Woerden en dorpen. Het culturele veld is ondernemend en zelfredzaam. Er is meer synergie, vernieuwing in programmering en verbreding van het publieksbereik. Niet in de laatste plaats dankzij het kapitaal van cultureel Woerden, namelijk het enorme netwerk van honderden vrijwilligers dat zich belangeloos inzet om Woerden tot een bruisende, betrokken inclusieve gemeenschap te maken. Want vrijwilligers zijn hier alles behalve amateuristisch. De professionaliteit, het ondernemerschap en het eigenaarschap zijn indrukwekkend. Naast hun waarde voor cultuur, vormen zij de sociale netwerken waarin inwoners met elkaar een gemeenschap vormen, participeren naar ieders vermogen, behoefte, belangstelling en 'walk of life' of invulling geven aan hun leven, zelfexpressie en zingeving. Waar nodig weet men externe financiering te vinden door fondswerving en slim gebruik te maken van impulsregelingen van het rijk. Ieders creatief vermogen wordt gestimuleerd en aangesproken om bij te dragen aan talentontwikkeling, een prettig leefklimaat, een economisch vitale binnenstad en daarmee de positionering van Woerden in de regio.

De waarde van cultuur wordt ook steeds meer gewaardeerd en ervaren door andere stakeholders. Op voorspraak van de Vestingraad heeft de gemeenteraad, met de vaststelling van het Beleidskader Binnenstad, cultuur 'als drager in de binnenstad' gepositioneerd, gericht op ontmoeting, een economisch veerkrachtige binnenstad met een regiofunctie (waardenkaart omgevingsvisie) en een gunstige merkstrategie en vestigingsklimaat. De bibliotheek is kernpartner in de 'Huizen van Woerden' als verbindende schakel naar voorliggende voorzieningen. En we willen een bruisend jubileumjaar in 2022 met 650 jaar Stad. Tot slot blijft Woerden de komende jaren groeien. De inbreidingslocaties die daar ruimte voor bieden worden stedelijke leefmilieus. De stedelijke leefstijlen van de bevolking in deze gebieden vragen om passende culturele voorzieningen. Kortom: er is inmiddels vanuit verschillende domeinen (Sociaal, economisch, ruimtelijk domein en Erfgoed, recreatie& toerisme) een andere aanvullende opdracht met een extra beroep op cultuur.

- *Kwetsbaar evenwicht*

Het college concludeert dat het culturele veld zich veerkrachtig heeft getoond na een periode van bezuinigingen. Niettemin ziet het college een kwetsbaar evenwicht ontstaan, in meerdere opzichten:

a) Woerden kent één van de laagste inkoopprijzen voor de bibliotheek in Nederland. We staan sinds 2019 net niet meer in het rijtje van 'slechtst betaalde bibliotheken van Nederland'. Tegelijkertijd is de bibliotheek een belangrijke drager in 'de huizen van Woerden'; Inhoudelijk als verbinder en financieel (40% van de huisvestingslasten voor de 'huizen van Woerden' is nu gedekt uit budget bibliotheek).
b) Kuvo is voor een groot deel van haar begroting afhankelijk van impulsregelingen en zelfs incidentele fondswerving. Positief is dat de landelijke impulsregeling 'Cultuureducatie met Kwaliteit' wordt voortgezet, maar voor welk bedrag is pas in de zomer van 2020 duidelijk. Voor het merendeel wordt KUVO bekostigd door de schoolbesturen. Gemeente draagt hier slechts voor ca 20% bij.
c) Stadsmuseum draait op 1,5 fte. Dat betekent bijvoorbeeld dat de eindverantwoordelijkheid drie van de zes dagen toevertrouwd wordt aan vrijwilligers, die hier overigens wel voor toegerust worden met cursussen eerste hulp en ontruimingsoefeningen. Niettemin mag het een ondergrens worden genoemd. Intussen is duidelijk geworden dat een uitbreiding van het stadsmuseum niet haalbaar is. Nu dit een gegeven is, hervatten we het gesprek over hoe het stadsmuseum de volgende stap kan zetten. Het stadsmuseum wil zich blijven ontwikkelen en relevant blijven voor de (lokale) samenleving.
d) Klooster is eveneens deels afhankelijk van aflopende Muziekimpulsregeling, die nu afloopt en waarvoor alternatieve financiering georganiseerd
e) Het CPW verzorgt de subsidies voor culturele initiatieven namens de gemeente. Het groeiende culturele veld doet ook een groter beroep op het Cultuur platform Woerden ook met het oog op 650 jaar stad. Het is echter een vrijwilligersorganisatie, die de grens bereikt van wat zij kan betekenen in hun vrije tijd.
f) Woerden kent een aantal grote jaarlijkse evenementen die ook een enorm aantrekkende werking hebben op bezoekers van buiten de stad. De begrotingen zijn van dien aard dat het boven de

plafonds van subsidiering van het CPW (Cultuurplatform Woerden, belast met de uitgifte van cultuursubsidies) komt. Particuliere fondsen verwachten echter meer en meer een gelijkwaardige waardering vanuit de gemeente waardoor lagere bijdragen vanuit deze fondsen dreigt. Hiermee komen de evenementen onder druk.

g) Het Rijk stuurt aan op regionalisering van lokale omroepen met een te beperkte bijdrage in het gemeentefonds. Woerden past nu al bij uit eigen middelen. De benodigde bijdrage van de gemeente dreigt dus op te lopen.

h) Tot slot is er in algemene zin als gevolg van indexaties nauwelijks flexibel budget om onvoorziene omstandigheden op te vangen. Iedere tegenvaller is daarmee een tekort of overschrijding.

Gezien het bovenstaande betekent stilstand achteruitgang. Het zoeken naar nieuwe financieringsbronnen of -constructies vraagt komende jaren om gemeentelijke regie en creativiteit. Als we niets doen valt de financiering voor huidig muziekonderwijs en een deel van cultuureducatie KUVO in 2021 weg. Dat raakt alle scholen in Woerden. Gelukkig doen zich ook kansen voor met het convenant Meer Muziek in de Klas en de ruimte die de combinatieregeling nog biedt. Er wordt simultaan aan dit proces gewerkt aan verzilvering van die kansen.

- *Uitgaven cultuur*

Woerden geeft 2,4 mln uit aan cultuur. Dat is 2% van de totale begroting. Is dat passend? Bij wijze van benchmark zijn de cijfers van Woerden vergeleken met, gemeenten van gelijke grootte en cultureel voorzieningenniveau , met een regiofunctie en een historische centrum.

	Vergelijkbaar inwoneraantal*) 2019	Uitgavencultuur excl. Erfgoed en kapitaalslasten (mln)	Per inwoner	Vergelijkbaar voorzieningenniveau (zie ringenmodel VNG)	Historische binnenstad/ regiofunctie
Zutphen	47.300	3,3	69,80	Uitgebreid cultuurbeleid	ja
Kampen	53.780	3,9	72,70		
Harderwijk	47.581	2,8	58,00		
Hoorn	73.000	6,7	91,80		
Middel-burg	48.540	3,2	66,60		
Woerden	52.200	2,4**)	46,00		

*)Bron: https://allecijfers.nl/)

**) incl lokale media en huisvestingslasten klooster en bibliotheek

Conclusie

Als we in ogenschouw nemen welke budgetten we beschikbaar hebben in vergelijking tot andere vergelijkbare gemeenten, scoren we laag met €46,- per inwoner. In vergelijkbare gemeenten liggen de uitgaven per inwoner gemiddeld ca. 30% hoger. Tegelijkertijd blijkt dat we het maximale doen met minimale middelen. Woerden zit met ruim 52.000 inwoners qua inwonertal in de zgn. middenring van het VNGmodel. Passend voorzieningenniveau behorende bij deze schaalgrootte en regiofunctie is, volgens de VNG dat van ‘uitgebreid cultuurbeleid’(zie figuur hieronder). We kunnen constateren dat Woerden, maximaal te bieden heeft met het ringenmodel als referentie. Het versterkt onze regiopositie. (Waardenkaart Omgevingsvisie)

De culturele infrastructuur van gemeenten in ringen

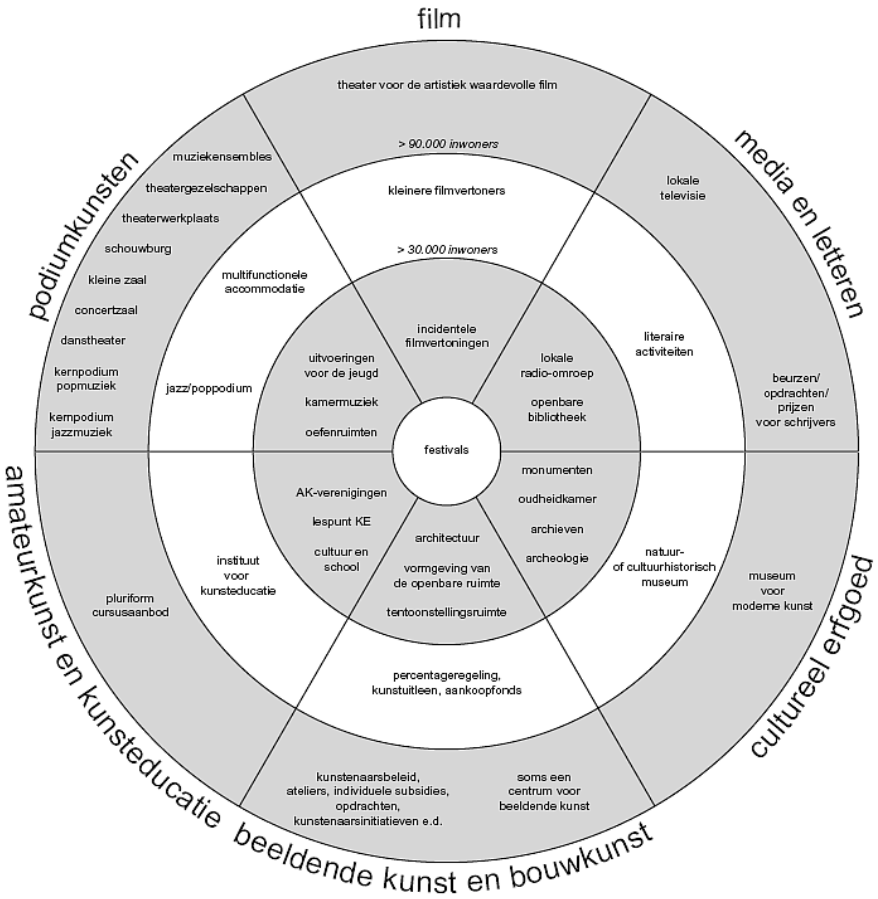

- *Focus in de ontwikkelopgave: integraal cultuurbeleid*

Vanuit een voortgezet streven die creatieve stad te blijven en verstevigen, zijn er manieren om de synergie nog meer te borgen/ versterken en cultuur die drager in de stad en samenleving te laten zijn ten gunste van de doelstellingen die we als gemeente nastreven.

Culturele partners doen een appèl op de gemeente om het culturele veld niet verder te verzwakken, maar het te versterken. Dit richt zich op:

a) Integraal beleid; cultuurbeleid niet meer als een los beleidsterrein
b) Een nadrukkelijker regierol bij gemeente, gezien het beroep vanuit andere domeinen
c) Vermindering financiële kwetsbaarheid; aflopen van impulsregelingen vraagt om borging van hetgeen opgebouwd is in de afgelopen jaren (rijksregelingen Combinatieregeling en Muziek in de Klas/ privaat geld),
d) cultuurmakelaarsfunctie als begin van een antwoord op het appél van het brede culturele veld voor breedtecultuur
e) evenwichtig partnerschap naar lokale fondsen, als co-financiers.

In 2 bijeenkomsten in mei en oktober is met het brede culturele veld, jongerenorganisaties, vestingraad, historische verenigingen en Woerden Marketing overeenstemming en draagvlak bereikt over een cultureel manifest met ontwikkelthema's naar de toekomst. Het zijn de geactualiseerde uitgangspunten en doelstellingen voor gemeentelijk beleid. Hierin is tevens verbinding gemaakt met bestaand vastgesteld beleid (zoals meerjarenbegroting, Beleidskader Binnenstad en Maatschappelijke agenda). Manifest & Ontwikkelthema's duiden in samenhang de veranderopgave voor het programma cultuur. De verandering is vooral gericht op verbinding met andere domeinen (integraal beleid) en nieuwe financieringsbronnen voor aflopende impulsregelingen.

Nulmeting : Zie bijlagen Klooster, KUVO, Stadsmuseum, Bibliotheek en CPW

"We stimuleren de oprichting van 'Huizen van...'. In wijk of dorp weten inwoners en organisaties elkaar te vinden. Ze werken samen en maken gebruik van elkaars netwerk en mogelijkheden. Inwoners hebben in hun dorp of wijk laagdrempelig toegang tot voorzieningen. Professionals zijn daar waar de vindplaatsen zijn"

"Een goede beheersing van de Nederlandse taal is van belang voor zelfredzaamheid in het maatschappelijk leven en draagt op een positieve wijze bij aan particiaptie op de arbeidsmarkt."

"Jongeren groeien gezond en veilig op; zowel op school, thuis als in hun vrije tijd. Daarbij vinden we het belangrijk dat alle kinderen hun talenten kunnen ontwikkelen,ongeacht hun achtergrond, beperking of financiele situatie"

"Alle kinderen en jongeren komen in aanraking met kunst en cultuur. Cultuur vormt een rode draad in de stadsbeleving van Woerden, is inclusief en bereikbaar voor alle bevolkinsgroepen"

"Kunst en cultuur bieden levendigheid en geven plekken uitstraling, verrassen en geven een middel om te laten zien wie je bent. Investeringen in cultuur(educatie) betalen zich dan ook terug"

Hoe aantrekkelijker het aanbod van kunst en cultuur, hoe hoger de belevings- en verblijfswaarde van het gebied. Dit alles heeft een effect op de aantrekkingskracht op bezoekers én is van invloed op bestedingspatronen.

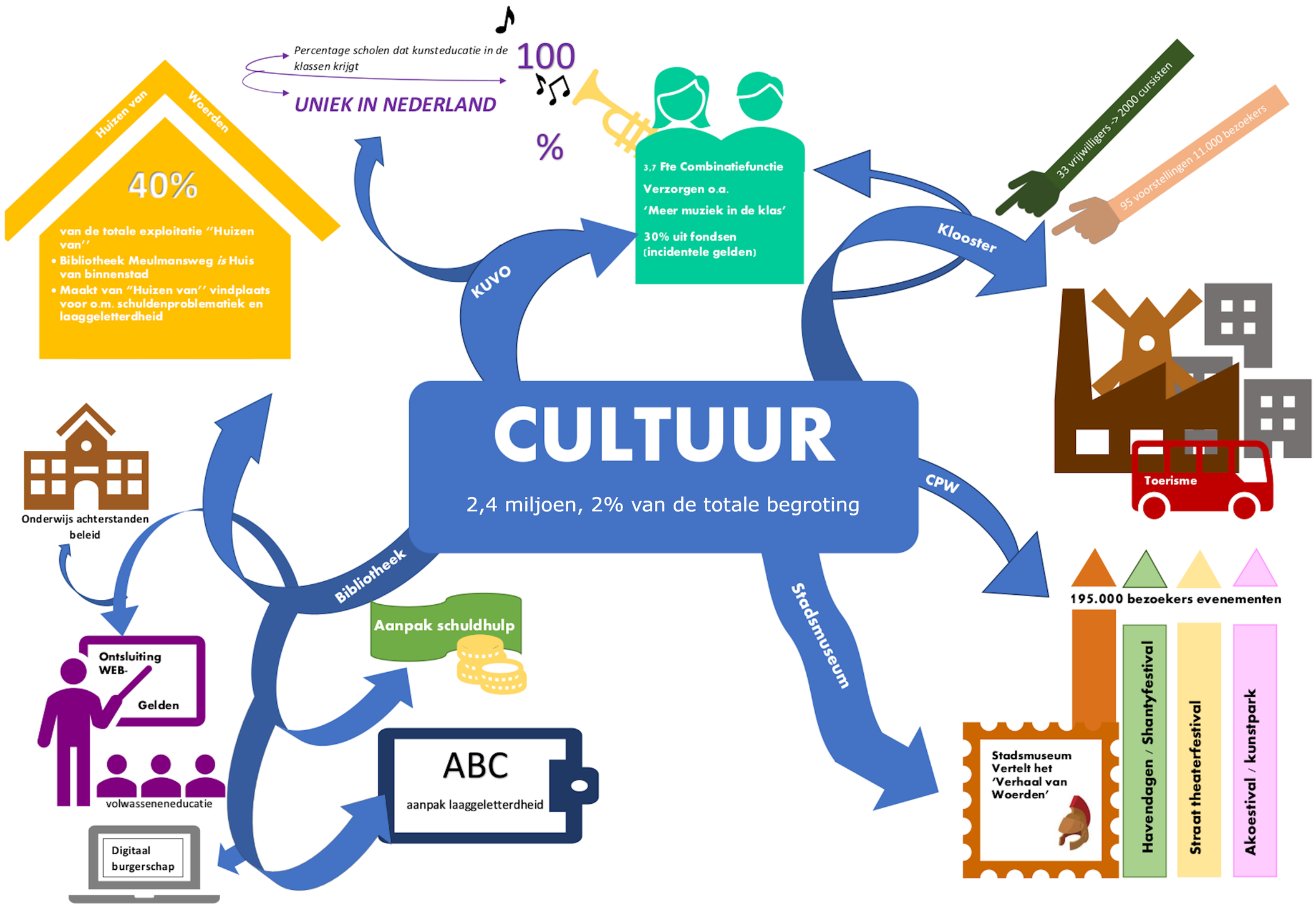

"Zo min mogelijk inwoners hebben problematische schulden. Er zijn effectieve voorzieningen gericht op preventie schuldproblematie. Inwoners en ketenpartners zijn bekend met de laagdrempelige voorzieningen ter ondersteuning van het voeren van gezonde hfinanciele huishouding"

"Cultuur is in Woerden de (ver)bindende factor. We maken het rijke verleden zichtbaar: De rominese tijd en -LImes, de vestingwerken, de OUde Hollandse Waterlinie.

Het Klooster
Theater en Centrum voor de Kunsten

Inleiding
Het Klooster is het theater en centrum voor kunsten in de gemeente Woerden.
Het markante gebouw biedt een podium aan voorstellingen van topartiesten én lokaal talent.
De cursussen en lessen in muziek, dans en theater die door Het Klooster worden verzorgd, zijn bepalend voor de culturele ontwikkeling van veel Woerdenaren, jong en oud.
Grote en zeer diverse groepen bewoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers maken gebruik van de expertise en faciliteiten van Het Klooster.
Dit jaar bestaat Het Klooster 50 jaar als centrum voor de kunsten en 25 jaar geleden werd de theaterzaal van Het Klooster geopend.

De doelstellingen van Het Klooster zijn gerelateerd aan de beleidsdoelstellingen van de gemeente.
Per doelstelling lichten wij toe hoe en waarmee de doelstelling wordt gerealiseerd.

1. ***Het Klooster draagt bij aan de culturele en persoonlijke ontwikkeling van een groeiende groep kinderen en jongeren van 2 -21 jaar door ze actief en passief in contact te brengen met podiumkunsten. Hierdoor krijgen kinderen in Woerden blijvende culturele bagage mee.***

Binnen-schoolse kunsteducatie
Er wordt al jaren door Het Klooster in samenwerking met KUVO actief beleid gevoerd op muziek- dans en theatereducatie op de scholen.
Het aantal scholen waar we muziekonderwijs verzorgen is in de afgelopen jaren flink toegenomen. Op dit moment verzorgt Het Klooster structureel algemene muzikale vorming in de onderbouw en instrumentale lessen in de bovenbouw op 18 scholen. Deze toename laat zien dat de schooldirecties de positieve impact onderkennen, niet alleen op de kinderen maar ook op de leerkrachten. En niet alleen op de muzikale ontwikkeling, maar ook op de algemene ontwikkeling en prestaties op andere vlakken.
Het Klooster weet succesvol landelijke subsidieregelingen aan te spreken om het muziekonderwijs mogelijk te maken. Het is belangrijk om op te merken dat dit tijdelijke subsidieregelingen betreft, die ook weer zullen eindigen. Het continueren van deze belangwekkende activiteiten zal dus op termijn op andere manieren moeten worden geborgd. Het Klooster vervult daarnaast de combinatiefunctie muziek en theater en verzorgt op alle 25 PO-scholen in Woerden Snaar Blaas Slag en theaterworkshops.
Voor het VO-onderwijs worden ieder seizoen o.a. Kunstendagen georganiseerd.

Dans, muziek en theater buiten school
Het Klooster biedt een zeer uitgebreid programma aan van lessen en cursussen in muziek, dans, musical en theater. Meer dan 2000 cursisten volgen in hun vrije tijd les bij Het Klooster. Het Klooster heeft cursusaanbod in alle mogelijke vormen. Korte en lange cursussen, privéles en in groepsverband. Samenspel is een speerpunt evenals het toewerken naar een optreden op een podium. Steeds kijken wij kritisch naar het aanbod en zoeken we

naar een optimale aansluiting bij de wensen van bestaande en nieuwe deelnemers en de trends van deze tijd. We zijn erin geslaagd om een getalenteerde groep muziek-, dans-, musical- en theaterdocenten aan ons te binden. Deze docenten zijn vaak zelf musicus of theatermaker en daarnaast zeer bekwaam als docent.

2. ***Het Klooster zet expertise in in het sociale domein met als resultaat ontmoeting, inspiratie en versterking van sociale cohesie.***

Muziek, dans en theater kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan ontmoeting tussen mensen, het vergroten van de participatie en betrokkenheid bij elkaar. Het kan probleemgroepen ontwikkelingskansen bieden en de verstandhouding tussen buurtbewoners en probleemroepen daarbinnen verbeteren. Op verschillende manieren wordt invulling aangegeven aan deze doelstelling.
Het Klooster werkt hierin samen met partners als Welzijn Woerden, Buurtwerk en KNM Kind & Co.

- We geven muzieklessen aan peutergroepen waarin kinderen zitten met een taalachterstand.
- Op de Rembrandt van Rijnschool werken we mee aan taalontwikkeling van kinderen van statushouders door muzieklessen in de nieuwkomersgroep.
- Iedere maand zingen oude en nieuwe Woerdenaren in Het Klooster met elkaar Nederlandse liedjes met “Zing Nederlands met me”.
- In wijkcentrum De Plint verzorgen we muzieklessen voor mensen met geheugenproblemen en hun mantelzorgers.
- In het Schilderskwartier verzorgen we muziek-, dans- en theaterworkshops voor kinderen uit de hele wijk via de Speelgarage.
- In Het Klooster worden door Buurtwerk jongerencoaches opgeleid.

3. ***Het Klooster brengt inwoners van Woerden in contact met de geschiedenis en Het Verhaal van Woerden.***

Ieder jaar wordt een voorstelling gemaakt in het kader van het landelijke initiatief Theater Na De Dam en in samenwerking met het 4 en 5 mei comité. De lokale ervaringen in en rond de oorlog, herinneringen, overleveringen vormen de basis van een theaterstuk dat door de jongeren zal worden opgevoerd na afloop van dodenherdenking op 4 mei.
Dit jaar vinden opnieuw de Historische Spelen Woerden plaats. Dit grootschalige theaterproject vindt eens in de drie jaar plaats en zal weer worden opgevoerd in december 2019. Komende maanden staan in het teken van het schrijven van het stuk, het vormen van het ensemble en nadenken over het bereiken van zoveel mogelijk Woerdenaren.

4. ***Het Klooster investeert in talent van Woerden en in professionalisering van de podiumkunsten.***

Het Klooster heeft een professioneel geoutilleerde theaterzaal met 175 stoelen.
We stellen jaarlijks een programma samen van ongeveer 80 voorstellingen die samen een staalkaart vormen van alle podiumdisciplines: muziektheater, muziek, dans, theater, cabaret, kleinkunst en jeugdtheater en -dans. Hiermee heeft Het Klooster kunsteducatie,

amateurkunst en professionele kunst onder één dak. Dit zorgt voor een interessante kruisbestuiving en geeft een extra dimensie aan talentontwikkeling.

- Gevorderde, getalenteerde en gemotiveerde leerlingen krijgen bij Het Klooster de kans om een speciaal programma te volgen. In Talent XL krijgen zij extra lessen en masterclasses aangeboden en krijgen de kans om extra optredens te doen.
- Ieder jaar doen meerdere leerlingen toelatingsexamen voor het kunstvakonderwijs en beginnen aan een opleiding muziek, zang of muziektheater.
- In het theater van Het Klooster krijgt lokaal talent een kans om zich te presenteren en zich in interactie met publiek verder te ontwikkelen.
- Het theater van Het Klooster is een geliefde plek voor try-outs van gerenommeerde artiesten. Regelmatig weten wij artiesten zover te krijgend dat zij een masterclass geven aan leerlingen van Het Klooster.

5. ***De grote 5 cultuurinstellingen zetten in op meer rendement door samenwerking en flexibiliteit van mensen, expertise en locatie.***

De culturele partners KUVO, Stadsmuseum, Bibliotheek en Cultuur Platform Woerden zijn belangrijke partners voor Het Klooster. KUVO is een samenwerkingspartner in het onderwijs en gevestigd in het Klooster. Samen met de Bibliotheek organiseren wij de literaire cafés. Het Cultuur Platform organiseert Cultuurcafés in de Theaterzaal en Muziekzaal 31. Structureel overleg tussen de culturele instellingen zorgt voor uitwisseling van informatie. Er wordt samen nagedacht over de culturele agenda en versterking van de culturele infrastructuur.
Het Klooster is op allerlei manieren actief binnen het maatschappelijke en culturele veld in Woerden. Voorbeelden zijn de samenwerking met De Kult Compagnie, Sterallures, Graskaas dag, Vrouwen van Woerden, Theatergroep De Realiteit en Open Monumentendag.

Ambities voor de toekomst

Voor de komende jaren willen wij de positieve ontwikkelingen graag voorzetten en hebben wij de volgende speerpunten:

<u>Structureel muziekonderwijs voor alle kinderen in Woerden en omstreken</u>
Het is onze ambitie om muzikale vorming binnen het onderwijs structureel te realiseren voor alle kinderen in Woerden en omstreken. Het moment is aangebroken om te zorgen dat de geweldige ontwikkelingen van de afgelopen jaren (structureel muziekeducatie op 18 scholen) worden geborgd en gecontinueerd. Én nog verder worden uitgebreid over alle scholen. Het Klooster verzorgt op dit moment muziekeducatie op 18 scholen in Woerden en omstreken. We bereiken hiermee een groot aantal kinderen én leerkrachten structureel met algemene muzikale vorming en muzieklessen op verschillende instrumenten. Dit wordt door de scholen zeer positief gewaardeerd. De muziekeducatie wordt gefinancierd uit de landelijke regeling Muziekimpuls. Deze regeling, de naam zegt het al, is tijdelijk, want bedoeld om een impuls te geven. Wij zijn in gesprek met de scholen over de mogelijkheden om de muziekeducatie voort te zetten als de regeling is afgelopen. De scholen waar we mee gesproken hebben staan hier positief tegenover en zijn bereid om uit de eigen middelen budget vrij te maken. Het zal echter zeker nodig zijn om aanvullende financiering te vinden.

en de educatieve sector vaak nog een traditionele, gescheiden benadering kennen en denken dat dit de hedendaagse kunstenaar, de amateur en de professional tekort doet. Een nieuwe benadering kan werelden verbinden en inspireren.
Door een integrale benadering van de podiumkunsten denken wij bestaande vooroordelen te kunnen wegnemen en recht te doen aan de kunstenaar 2.0 en de kunstbeleving 2.0.

Creatieve ontwikkeling stimuleren bij jongeren
We willen het creatief vermogen van jongeren stimuleren en hen uitdagen zelf te komen tot de productie van podiumkunst.
Dit willen we onder andere doen door de ontwikkeling van het Digital Art Lab in de kelders van Het Klooster.
Jongeren kunnen daar aan de slag met nieuwe media. Hierbij moet worden gedacht aan DJ/VJ-lessen, muziekproductie en gamedesign. De renovatie van de kelder is in gang gezet, maar er zijn nog investeringen nodig. Daarnaast is het voor de inhoudelijke ontwikkeling nodig om apparatuur en software aan te schaffen.

Opzetten van Het Klooster Productiehuis
De meerwaarde van de driehoek kunsteducatie, amateurkunst en professionele podiumkunst kan nog verder worden uitgebouwd. Talent in Woerden heeft een mooie basis en zou nog verder kunnen worden gestimuleerd en gefacilieerd in zijn/haar ontwikkeling. Ook biedt deze basis een mooie context voor de ontwikkeling van projecten en voorstellingen.
Het Klooster Productiehuis heeft verschillende programmalijnen:

Talent van Woerden
Het programma Talent van Woerden nieuw leven in blazen: talent uit Woerden dat zich inmiddels elders heeft gevestigd en bewezen, keert terug naar Woerden en wordt begeleid en gefacilieerd in de ontwikkeling van zijn/haar professionele praktijk.

Artist in residence
Het Klooster is voornemens jaarlijks een professionele kunstenaar uit te nodigen als ‘artist in residence’. Wij signaleren dat amateurkunst en professionele podiumkunst vaak nog gescheiden werelden zijn en denken dat dit zowel de amateur en de professional tekort doet. Een nieuwe benadering kan ze verbinden en inspireren.
De ‘artist in residence’ krijgt de kans om in relatieve rust gebruik te maken van de faciliteiten van Het Klooster. In dialoog met het publiek, de medewerkers en de omgeving van Het Klooster kan hij zijn werk(wijze) en visie aanscherpen en verschillende kanten van het vak verder ontwikkelen.

(Co)-producties
Binnen de context van Het Klooster Productiehuis kunnen zowel amateurproducties als professionele producties worden gerealiseerd. Deze voorstellingen vertellen de verhalen van de tijd en die leven in de omgeving. Dat kunnen dus producties zijn als de 4 mei-voorstelling maar ook verhalen van de Molukse gemeenschap in Woerden, verhalen van een buurt of een theatermaker die hier zijn ideeën komt uitwerken.

Het doel is hiermee mensen, jong en oud, te betrekken bij het theater, de drempel te verlagen en een grotere diversiteit aan mensen te bereiken.

Divers en inclusief

Het Klooster streeft ernaar een zo groot en divers mogelijke groep mensen, kinderen, jongeren, senioren en van diverse actegrond te bereiken. We zijn hier al heel actief in met laagdrempelig aanbod, een beurssysteem, projecten als Zing Nederlands Met Me, theatervoorstellingen van en voor doelgroepen met een andere culturele achtergrond. Hier kunnen we nog meer in bereiken en daar willen we mee aan de slag.
We kijken daarbij naar ons aanbod, naar onze communicatie en naar ons team van medewerkers. Op alle fronten zullen aanpassingen nodig zijn om deze plek te openen, ook voor mensen die niet vanzelfsprekend naar ons toe komen.

Nulmeting KUVO, februari 2019

Inleiding

In onze snel veranderende samenleving is het belang van creativiteit, probleemoplossende vaardigheden, samenwerking, culturele en digitale vaardigheden groot. Alle Woerdense kinderen en jongeren verdienen het een startkwalificatie mee te krijgen voor een inspirerend en betekenisvol leven. In KUVO werken de schoolbesturen al 52 jaar samen om een sterk binnenschools kunst- en cultuureducatieprogramma voor *alle* kinderen van 4-18 jaar (inclusief=preventief) te realiseren in de gemeente Woerden incl. de kernen. Hierdoor maken meer dan 10.000 kinderen structureel kennis met podiumkunsten, erfgoed, beeldende kunst en muziek en gaan ze ook actief aan de slag met de diverse disciplines. We maken kinderen hiermee bewust van hun creatieve vermogens en de (historische) omgeving, stimuleren zelfvertrouwen en talentontwikkeling. Juist ook bij kwetsbare kinderen. Dat is een investering in onze samenleving (inclusief, preventief).

Er is een klein flexibel kernteam in dienst bij KUVO (3,2 fte). Met elkaar dragen we zorg voor realisatie van het binnenschools kunst- en cultuureducatieprogramma voor 4-18 jarigen. We werken aan doorgaande leerlijnen, organisatie van de programmaonderdelen, verzorgen ook zelf lessen, ontwikkelen educatief materiaal, borgen communicatie, roostering en evaluatie, leiden rond, werken aan innovatie en borging met partners, fondsenwerving etc. Voor realisatie van ons programma werken we tevens samen met een breed netwerk van culturele instellingen, professionele freelancers en vrijwilligers.

In totaal zijn 34 scholen aangesloten - 29 PO en 5 VO - er is daarmee sprake van volledige dekking (100% bereik). Met de scholen is gekozen voor een gezamenlijke aanpak die iedereen in staat stelt mee te doen: laagdrempelig, op basis van kwaliteit, kwantiteit en betaalbaarheid. In ons bestuur zijn alle lokale schoolbesturen afgevaardigd. Daarmee is betrokkenheid van de scholen optimaal geborgd (op alle niveaus: leerkrachten, kunst coördinatoren, directies, bestuur). We weten wat er speelt en waar behoeftes liggen.

Stand van zaken

Binnen het KUVO programma ervaren alle leerlingen tijdens hun schooltijd een doorlopend professioneel programma van podiumkunsten. Naast prachtige kunstervaringen die kinderen raken in het hart, worden ook aansprekende onderwerpen belicht. Hierdoor leren kinderen om door verschillende brillen naar de wereld te kijken en wordt de verbeeldingskracht geprikkeld. Er wordt hierbij samengewerkt met gerenommeerde gezelschappen, zoals o.a. Het Filiaal en het Nationale Ballet. Leerkrachten spelen een rol in de voorbereidende lessen en verwerking.

De kinderen gaan zelf actief aan de slag met de podiumkunsten en leren zich te uiten via drama, dans en poëzie. Zo presenteren de 'Poëzie Parels' over vrijheid en krijgen kinderen via dramalessen tips om 'stevig te staan'. Daarnaast verzorgen we meerdere actieve dansprojecten op de scholen, waarbij professionele dansdocenten leerlingen stimuleren om enthousiast mee te doen en een presentatie neer te zetten waar ze zelf ook trots op zijn. Hierbij speelt ook de combinatiefunctie dans een rol.

Inzet van middelen uit de rijksregeling Impuls Muziekonderwijs maakt het nu financieel mogelijk dat er op 55% van onze scholen weer structureel muziekles wordt gegeven. Dit wordt uitgevoerd door docenten van (en op exploitatie van) muziekschool Het Klooster. Door de inzet van combinatie-functionarissen muziek is het daarnaast mogelijk dat leerlingen van groep 5 van alle scholen deelnemen aan SnaarBlaasSlag.

Leerlingen ervaren een breed erfgoededucatieprogramma waarbij het Verhaal van Woerden centraal staat. Wij willen kinderen daarmee bewust maken van de geschiedenis in hun leefomgeving. Aansluitend op het thema Romeinen in de geschiedenisles, worden sporen uit deze tijd in Woerden

zichtbaar gemaakt. Alle kinderen bezoeken naast het Stadsmuseum, in hun schooltijd ook het Kasteel en diverse monumenten tijdens Klassendag (i.s.m. Gilde). Leerlingen beleven lokale geschiedenis ook door verhalen over Woerden tijdens de 2e wereldoorlog, het filosoferen over vrijheid nu en door hier zelf poëzie over te schrijven. We realiseren dit met dichters uit Woerden en St. Vredeseducatie

In een vakoverstijgende aanpak wordt het erfgoededucatieprogramma gekoppeld met kunstvakken. Zo fotograferen leerlingen de omgeving, maken drukkunst en schilderen naar voorbeeld van Leo Gestel. Ook zijn er koppelingen met maatschappelijke thema's als duurzaamheid en democratie. Behalve dat er kunst wordt gecreëerd, kunnen alle kinderen zelf kunst zien en beleven. Ze bezoeken verschillende musea van het Stadsmuseum in Woerden tot aan het Rijksmuseum in Amsterdam. We brengen ook museumstukken in de klas.

Nieuwe technologie (gestart in 2017); We geven ontdekkend leren verder vorm door ons Maakonderwijs uit te breiden met digitale fabricage . Tijdens de komst van het MobielLab op school gaan leerlingen met behulp van nieuwe technologieën (3D printen, lasersnijden) hun eigen ontwerpen maken en digitaal produceren. Maatschappelijke stagiaires helpen daarbij. De aanschaf van apparatuur is mogelijk gemaakt door lokale fondsen en sponsoren. Ook bezoeken we de Artspace van het Kalsbeek voor diverse workshops (animatie, laser, tekenrobot) en bekijken we met Woerdens Techniek Talent of er gezamenlijk nieuwe initiatieven gerealiseerd kunnen worden.

De bibliotheek initieert en realiseert zelf o.b.v. vraag activiteiten rondom Leesbevordering, mediawijsheid en taalstimulering voor de scholen.

KUVO is ook in het voortgezet onderwijs partner van de scholen. We realiseren voor 4.500 jongeren voorstellingen, workshops en presentatiedagen op het gebied van podium- en beeldende kunsten. Middels deze activiteiten proberen we interesse te wekken, talent te ontwikkelen en actuele maatschappelijke onderwerpen bespreekbaar te maken. Sommige voorstellingen worden in de klas gespeeld; dicht op de huid, interactief voor een kleinere groep leerlingen. Leerlingen gaan ook actief aan de slag met de podiumkunsten en verkennen de lokale omgeving. In de workshop Garageband maken leerlingen kennis met de mogelijkheid van digitaal componeren.

Resumerend, bevat het KUVO jaarprogramma kwantitatief jaarlijks:

- 75 professionele voorstellingen voor PO+VO | bereik 2018: 10.258 leerlingen (=410 groepen);
- Leerlijn actieve podiumkunst voor PO+VO: 10 programmaonderdelen waarbij leerlingen zelf actief aan de slag gaan met de podiumkunsten (dansprogramma's, dramatraining, instrumentenverkenning/digitale muziek, poëzie/spoken word, theaterdagen, kunstendagen)| bereik 2018: 6.752 leerlingen (=268 groepen);
- Leerlijn erfgoededucatie voor groep 5-8 (kasteel, romeinen, monumenten, lokale verhalen)| bereik 2018: 3.033 leerlingen (=130 groepen);
- Kunst maken (Druk met Kunst, buro Duurzaam, animatie etc) & Kunst ervaren (Museumplein Adam, Stadsmuseum, Galerie, Museum in klas)| bereik 2018: 2.425 leerlingen (=104 groepen)
- Digitaal ontwerpen en productie: na pilot 1e jaar Mobiel Lab en Artspace | Bereik 2018: 605 leerlingen (=26 groepen), dit seizoen behoefte richting 1.000;
- Naschools cursusaanbod PO: coördinatie afstemming binnenschools-buitenschools aanbod kunst en cultuur en diverse eigen cursussen.

Om bovenstaande te realiseren zijn 1000den uren inzet benodigd (organisatie en uitvoer). Naast de bijdragen van de scholen zelf en de gemeentelijke subsidie van € 8,40/leerling zijn de gelden die momenteel beschikbaar zijn vanuit de regelingen 'Combinatiefunctie Cultuur', 'Versterking Cultuureducatie' en 'Impuls Muziekonderwijs' *noodzakelijk* om dit programma te kunnen realiseren. Alsmede de bijdragen van de lokale fondsen.

Bovenstaand programma sluit aan op alle doelstellingen van gemeentelijk cultuurbeleid, 2016-2019:

1. Blijvende culturele bagage voor alle kinderen en jongeren
2. Functie breder inzetten in sociaal domein (preventie)
3. Versterking identiteit door gezamenlijke geschiedenis
4. Investeren in Woerdens talent
5. Culturele as: meer rendement door samenwerking

M.b.t. Lokale samenwerking:
KUVO werkt intensief samen om cultuureducatie te ontwikkelen en versterken. We benutten kansen op resultaat m.b.t.:

- Hoogwaardig cultuuronderwijs;
- Versterken relatie school met lokale culturele omgeving ;
- Afstemming binnen- en buitenschools , netwerken en communicatie;
- Deskundigheidsbevordering van leerkrachten;
- Ondersteunen talentontwikkeling bij jongeren;
- Efficiënte inrichting van processen en organisatie

Afgelopen periode extra zijn resultaten gerealiseerd door beschikbaarheid Impulssubsidies:
Het programma **Versterking Cultuureducatie 2017-2020** richt zich op 3 doelen: curriculum en leerlijnen |inhoudelijke deskundigheid leerkrachten en educatief medewerkers | versterken rol culturele omgeving in het onderwijs. 29 basisscholen nemen hieraan deel. Na positieve evaluatie van de 1e tranche (2012-2016) is KUVO als penvoerder gemandateerd voor de 2e tranche (2017-2020). Beschikbaar budget geeft de mogelijkheid om hierboven genoemde lokale educatieprojecten te borgen en nieuwe ontwikkelingen te starten. Naast KUVO als hoofdfinancier (2/3) dragen ook Klooster en CPW financieel bij aan het programma. In de loop van 2019 worden gesprekken gevoerd over de uitgangspunten en invulling voor de volgende periode. We willen i.s.m. de lokale culturele partners en de gemeente inzetten op een uitbreiding van beschikbare middelen zodat naast borging van het bestaande, extra doelen gerealiseerd kunnen gaan worden.

Voor effecten regeling **Impuls Muziekonderwijs 2015-2020:** *zie notitie 0-meting Het Klooster*.
Gesprekken met bestuur/directies van deelnemende scholen uit de 1e en 2e tranche bieden perspectief op continuering na afloop van de subsidieperiode. Borging belangrijk alsmede middelen voor uitbreiding deelnemende scholen.

Voor kansen bij uitbreiding inzet **Combinatiefunctionaris Cultuur**, *zie notitie 18-12-2018.*
We willen i.s.m. alle lokale culturele partners (die via matching ook meerjarig willen bijdragen) voor de gemeente optimaal resultaat realiseren op de kerngebieden: Cultuuronderwijs op en rond scholen versterken & borgen lokale verbindingen en uitbouw tussen cultuur en onderwijs.

De huidige combinatiefunctie Cultuur (onderverdeeld in coördinatie CF, docentenuren muziek, dans en beeldend - binnenschools en naschools) is ondergebracht bij KUVO, met een substantiële allocatie voor Het Klooster. De in 2019 extra beschikbaar komende middelen worden in overleg tussen de gemeente met alle betrokkenen verdeeld/SMART gealloceerd.

Ambities:

We willen meer resultaat bereiken op het domein jeugd door het binnenschoolse kunst- en cultuureducatie-programma structureel te versterken. Een goed ontwikkeld creatief vermogen bij kinderen is immers essentieel in de snel ontwikkelende samenleving. De basisvoorwaarden zijn aanwezig: via het onderwijs bereiken we ieder kind in de gemeente en er is een sterk netwerk opgebouwd waarbij verbindingen met tientallen partners zijn gelegd. Onze ambitie is om naast borging van het bestaande ook nieuwe initiatieven te realiseren die de basis van kinderen in onze gemeente structureel versterken.

Ook vanuit preventief oogpunt is het belangrijk de (brede)scholen te erkennen als vindplaats. En is het daarom nodig hier structureel gemeentelijke middelen op te alloceren zodat projecten verduurzamen (de huidige impuls- en projectsubsidies voorbij). Daarnaast willen we door realisatie van nieuwe verbindingen het programma verder versterken, ook voor- en naschools en in de wijken.

Hierbij zijn de volgende uitgangspunten relevant:

1. Cultuur is de kern voor ontwikkeling van jonge mensen. Blijvende culturele bagage voor jongeren en kinderen blijft daarom essentieel, o.a. voor: kennis van verleden in relatie tot het heden, betekenis geven aan de wereld om je heen, ontwikkeling van creatieve vaardigheden en burgerschap, overbruggen sociale drempels en versterken verbinding, kans voor talentontwikkeling en basisvaardigheden (incl. taal). Vanuit het sociaal domein: In de scholen bereik je ieder kind. Ook vanuit preventief oogpunt is het daarom nodig om te investeren in binnenschoolse kunst- en cultuureducatie. Meer structurele inzet van gastdocenten in de school, zonder afhankelijkheid van projectsubsidies voor realisatie extra educatie kinderen en co-teaching leerkrachten. Dit geldt voor alle disciplines (muziekles, drama, techniek, kunst etc.).

2. Toekomstige werknemers en de creatieve ondernemers van Woerden in de toekomst zitten nu op de basisschool. Naast het leren van de kernvakken wordt onderzoekend leren steeds belangrijker. Kinderen worden uitgedaagd zich voor te doen als ontwerper en onderzoeker waarbij kritisch denken, problemen oplossen, creativiteit, computational thinking, mediawijsheid, samenwerken en communiceren essentieel zijn. Er komt steeds meer aandacht voor Maakonderwijs (elk kind een uitvinder, abcmaken.nl). Om *alle* kinderen structureel nieuwe mogelijkheden, vaardigheden en technieken te laten ervaren, is lokaal brede samenwerking nodig. In co-creatie met scholen en bedrijven gaan we passende leerlijnen ontwikkelen. Pilots zijn gestart met lasersnijder, 3Dprinter, animatie en muziekproductie. Dit willen we structureel mogelijk maken en verder uitbouwen met mediakunst, robotica etc. Hierbij worden ook jongeren actief betrokken. (We bevinden ons in de 4^{e} industriële revolutie; waarbij meedoen, digitalisering, integratie en duurzaamheid centrale thema's zijn).

3. Erfgoededucatie/Verhaal van Woerden; niet alleen 'traditionele erfgoededucatie' maar jongeren leren met andere en 'erfgoedwijze' ogen te kijken naar verleden, heden, toekomst m.b.v. (film)beelden, verhalen en actuele kunstvormen. Investeren in digitale toegankelijkheid; verhalen delen in al zijn vormen. De leerling wordt zelf producer. Een rijke leeromgeving, zonder scheidingslijnen, met gebruik van uiteenlopende expertise en inzet van veel lokale partners, ontsloten via verschillende platforms (vb Layers), jong design i.c.m. oude ambachten; vernieuwing. Sluit aan bij het coalitiedoel: "Jongeren zijn zich bewust van de lokale en regionale geschiedenis en we laten ze beleven waar zij vandaan komen (=maatschappelijke opgave: bekendheid met historie van Woerden vergroten, thema 4)". Daarnaast ambieert het Stadsmuseum kleinschalige, intensieve samenwerking met enkele scholen.

Dus:

A. Continuering huidige kunst- en cultuureducatieprogramma's voor alle kinderen-jongeren in primair en voortgezet onderwijs; *ook na afloop van impulsgelden*
   Borgen continuïteit: opgebouwde expertise, samenwerkingsrelaties en programmacontinuïteit en kwaliteit.

B. Intensivering van lokale partnersamenwerking en innovatie

C. Realisatie aanvullend kunst- en cultuureducatieprogramma. Primair onder schooltijd (daar bereiken we iedereen; ook preventief), maar met doorgaande lijn vanuit voorschools en naar naschools aanbod en de wijk (participatie).

- Binnenschools; aanbod en werkwijze passend bij behoeften.
  Realisatie:
  - **Maakonderwijs-techniek-beeldende kunst : KUVO-VO scholen-WTT-Klooster**
    Realisatie structurele Leerlijn (zie 2) voor alle scholen
    - Kennismaking nieuwe technieken (Lab,3D,laser,dig.design,robot,mediakunst);
    - Uitbouw netwerk jonge multidisciplinaire kunstenaars;
    - Beeldende vorming in scholen m.b.v. lokale kunstenaars/makers/verenigingen;
    - Betrekken jongeren; als klankbord, bij digitale producties en via (maatschappelijke) stages.

  - **Muziekeducatie; met Klooster**
    - Continuering inzet combinatiefunctie muziek onder schooltijd en naschools:
    - Uitbreiding muziekonderwijs, binnenschools:
      - Bestaande scholen (na afloop regeling Muziekimpuls)
      - Uitbreiding met nieuwe scholen

  - **Taalstimulering, leesbevordering, mediawijsheid ; door Bibliotheek**
    - versterken doorgaande leeslijn 0-4 en 4-12 door verbinden van programma's voorschools, op school, thuis en in de bieb

  - **Erfgoededucatie; met Stadsmuseum en div. lokale partners**
    - Borging en doorontwikkeling van het erfgoededucatie programma (zie 3)
    - in overleg met de nieuwe manager van het Stadsmuseum zullen we ook speerpunten educatie en programmering voor de komende jaren uitwerken.
    - Training vrijwilligers

- Naschoolse educatie:
  - **Divers aanbod van culturele disciplines aansluitend op de vraag.**
    - Laagdrempelig toegankelijk (herkenbaar, betaalbaar, voorhanden)
    - Meer in te richten per wijk/brede school/dorpshuis (lokale vraag).

STADSMUSEUM WOERDEN

Nulmeting van Stadsmuseum Woerden t.b.v. Cultuurnota

15 02 19 – Arja van Veldhuizen

Na een korte introductie op het museum (voor Johan, in navolging van Esther), loop ik per punt de notitie 'Woerden, meest creatieve stad van Nederland' uit 2015 door: wat is er sindsdien gebeurd in het museum en wat zijn ambities op dit moment?
Ik vermeld erbij dat ik deze ambities nog niet zo concreet met mijn bestuur heb gedeeld. Op bestuursniveau liggen er momenteel andere prioriteiten, die vooral de huisvesting betreffen.

Kort over Stadsmuseum Woerden – zie www.stadsmuseumwoerden.nl
Het museum heeft afgelopen jaar 12.384 bezoekers ontvangen, dat is een record tot nu toe. Daarvan kwamen er 2005 via KUVO.
Gemiddeld organiseert het museum 3 à 4 tentoonstellingen per jaar, daarnaast is er een vaste expositie over o.a. kunstenaar Leo Gestel en over Romeinse vondsten uit Woerden en een aantal andere historische objecten. Het museumgebouw zelf, gevestigd in het oude stadhuis van Woerden, is een museumobject op zich. Naast tentoonstellingen organiseert het museum diverse activiteiten, vaak in samenwerking met andere partners in de gemeente.
Het museum heeft tegen de 50 vrijwillige medewerkers, die actief zijn op allerlei functies. De belangrijkste is de dagelijkse openstelling, waarvoor ca. 2,5 fte inzet nodig is. In totaal werken vrijwilligers zo'n 9000 uren, goed voor 5 fte. De drie bezoldigde medewerkers hebben samen 1,6 fte.
Het museum krijgt subsidie van de gemeente Woerden en doet voor tentoonstellingen en projecten regelmatig een beroep op fondsen, bedrijven en stichtingen voor aanvullende financiering.
Sinds anderhalf haar is het gehele bestuur van het Stadsmuseum vernieuwd. Het nieuwe bestuur werkt professioneel, volgens de code of governance, en heeft ambities. Ik ben zelf sinds 1 juni 2018 werkzaam als manager van het museum. Dat betekent dat er sinds de notitie 'Woerden, meest creatieve stad van Nederland' hele andere personen aan het roer staan van de beleidsvorming.

1. Blijvende culturele bagage voor alle kinderen en jongeren

Dankzij de uitstekende samenwerking met KUVO bereikt het museum ca. 2000 leerlingen per jaar. Zij bezoeken het museum in het kader van educatieprogramma's over kunst en/of erfgoed en op de Open Monumentenklassendag.
In de herfstvakantie zijn we gestart met het opbouwen van een traditie om in de kleine vakanties in oktober en februari een kinderactiviteit te organiseren. Dat moet nog meer bekendheid krijgen om succesvol te zijn.
De afgelopen jaren zijn in december kerstvoorstellingen gespeeld door kleinkunstduo 'Haar Wereldreizigers', met een cultuurhistorisch thema.

Ambities:

- Met ca. 3 scholen persoonlijke connecties aanknopen – eerste vraag is uitgezet via KUVO.
- Inspelen op andere vragen vanuit het onderwijs, evt. ook uit buurgemeenten.
- 2x per jaar een kinderevenement organiseren in de kleine vakanties en daar een naam mee opbouwen.
- In de toekomst: familievriendelijke tentoonstelling over de Woerdense historie – wat Woerden Woerden maakt.

- Stages aanbieden, die jongeren een goede kans bieden om zich op hun vakgebied verder te ontwikkelen. Dit is nieuw voor het museum. Na een succesvolle stage door een 4e jaars van de Reinwardt Academie hebben we nu onze eerste Woerdens stagiaire van MBO Rijnland (in navolging van KUVO).

2. De functie van kunst en cultuur breder inzetten: naast jeugd ook focus op ouderen en doelgroepen in het sociale domein

Maandelijks brengt het museum een kunstwerk in de openbare ruimte onder de aandacht van inwoners van de gemeente door artikelen over het 'Beeld van de maand' in de Woerdense courant en een filmpje van RPL Woerden op youtube.

Sinds de nota uit 2015 heeft het museum activiteiten ontwikkeld voor dementerenden en hun mantelzorgers. Op dit moment ligt dat bij één vrijwillige medewerker, die zowel naar mensen toegaat met onze collectie (Rembrandt kring) als groepen kan rondleiden op aangepaste wijze. De bereikte aantallen zijn laag, maar wat er gebeurt wordt goed gewaardeerd. We onderhouden contact met de organisatoren van het Alzheimercafé.

Dit najaar heeft voor het eerst een naturalisatiebijeenkomst plaatsgevonden in de Vroedschapszaal. De (bijna) nieuwe Nederlanders zijn daarvoor kort rondgeleid. Een bescheiden manier om hele diverse mensen kennis te laten maken met het museum.

De vrijwilligers in het museum zijn bijna allemaal senioren, die in het museum een waardevolle tijdsbesteding vinden en tevens actief bijdragen aan de Woerdense samenleving.
Ook onder de bezoekers en deelnemers aan activiteiten zijn veel senioren, het museum biedt hen inspiratie en een kans om zich te blijven ontwikkelen.

In de huidige tentoonstelling 'Lievelingen' hebben we bewust gekozen voor via via contacten met mensen en groeperingen in Woerden die we nog niet kenden.

Ambities:

- Doorgaan met het niet alleen onderhouden van, maar ook vertellen over de beelden in de buitenruimte voor een breed publiek.
- Activiteiten voor dementerenden nieuw leven inblazen, o.a. door training van rondleiders op deze doelgroep (in het verlengde van het 'Onvergetelijk'-programma dat vanuit Stedelijk Museum en Van Abbe landelijk is uitgerold). Gaan we mee aan de slag na een algemene impuls om nieuwe rondleiders te werven en het vergroten van de basis-rondleidvaardigheden.
- Via Alzheimercafé organiseren van algemene training voor baliemedewerkers over omgaan met dementerenden, herkennen van gedrag etc.
- Doorgaan met de naturalisatiebijeenkomsten, aantal keren per jaar in het museum.
- Ik zie kansen voor aansluiten op het thema laaggeletterdheid, vanuit de ervaringen die o.a. in een aantal Amsterdamse musea is opgedaan rondom taalontwikkeling en musea (Taalstad). Musea dienen zich door de concreetheid van de objecten uitstekend voor taalontwikkeling. Optie voor samenwerking met de bibliotheek?

3. Versterking van de identiteit door een gezamenlijke geschiedenis

Het Stadsmuseum heeft zich de afgelopen jaren geprofileerd als verteller van het Verhaal van Woerden. We werken actief samen met erfgoedpartners in de gemeente en doen mee aan diverse activiteiten zoals de Romeinenweek, Open Monumentendag en de Maand van de Geschiedenis.

De 4 jaar geleden voorgenomen vernieuwing van de expositie op zolder, waar de historische collectie is opgesteld (nu m.n. Romeinse vondsten), heeft niet plaatsgevonden. Daar wordt weer volop over gesproken, mede in het kader van huisvestingsvraagstukken.
In de tijdelijke exposities lag de nadruk de laatste jaren op kunst. De Woerdense kunstenaar Leo Gestel heeft veel aandacht gekregen en de combinatie met de Gestelpromenade (uitvergrote werken van deze kunstenaar aan gevels van panden in de binnenstad) heeft zeker bijgedragen aan het versterken van een 'Gestel-identiteit' onder de inwoners.
Het Stedehuys staat bovendien zelf garant voor een belangrijk stuk Woerdense geschiedenisbeleving, dat ervaart vrijwel elke bezoeker direct.
Verder verzamelt en beheert het museum de objecten die staan voor de geschiedenis van de gemeente. En daar zit meer werk achter dan veel mensen weten…

Het Stadsmuseum is betrokken bij planvorming over opvolging van de Romeinse schepen in Woerden en bij landelijke afstemming over het beter beleefbaar maken van de Romeinse limes, de oude grenszone van het Romeinse rijk uit de eerste eeuwen na Christus, die dwars door Woerden loopt (het museumgebouw staat zelfs grotendeels op het Romeinse fort/castellum uit die tijd).

Ambities:

- Heel 2019 loopt een project, ondersteund door de provincie en de gemeente, om de website 'Verhaal van Woerden' een totale facelift te geven en publieksvriendelijker te maken. Er wordt een nieuwe site gebouwd en een schrijfteam van vrijwilligers gaat onder leiding van een externe projectleider aan de slag met het bewerken van de verhalen (tekst èn beeld). Dit is een samenwerking van meerdere erfgoedpartners in de stad, waarbij het museum een belangrijke rol heeft. Woerden marketing is ook betrokken.
- Vanuit de gemeente (Carolien van Dam) kwam recent de vraag naar een structurele vorm van overleg tussen de partijen die met erfgoed bezig zijn, zoals Gilde, SHHV, museum, Open Monumentendag, 4 en 5 mei comité, Woerden Marketing en mogelijk het RHC (archief). Daarin neemt het museum uiteraard haar verantwoordelijkheid.
- Het museum blijft samenwerken met partners in activiteiten die het 'Verhaal van Woerden' versterken. Wij profileren ons als belangrijke speler, en waar zinvol ook verbinder, op alles wat met cultuurhistorie in Woerden te maken heeft.
- In de komende jaren willen we toch echt die nieuwe Woerdense geschiedenis-expositie verwezenlijken. Dat is nog een hele klus, zeker vanwege de benodigde research die daarvoor nodig is, zowel inhoudelijk als op collectievlak. Daar ligt nu een hiaat.
- Het museum wil een cruciale bijdrage leveren aan 650 jaar stadsrecht in 2022. In datzelfde jaar zullen we ook aandacht besteden aan 350 jaar Oude Hollandse Waterlinie en het jubileum van het Groot Waterschap (ik geloof 700 jaar).
- Als er een vervolg komt op de Romeinse schepen in Woerden, zal het museum deel uit gaan maken van de programmering. Zo kan een goed arrangement ontstaan dat bezoekers onderdompelt in dit deel van de geschiedenis van Woerden.
- We willen meer halen uit het Limes-netwerk en Limes-toeristen verwelkomen in Woerden. De aangevraagde UNESCO-werelderfgoed nominatie biedt kansen. Staat voor 2021.
- In 2020 is het Bonifatiusjaar. Het museum is betrokken bij nog prille plannen om hier in Woerden aandacht aan te besteden, omdat Bonifatius hoogstwaarschijnlijk een eerste kerk heeft gesticht in Woerden in begin 8^{e} eeuw. Samenwerking met o.a. Petruskerk, SHHV, Gilde, Woerden marketing.

4. Investeren in Woerdens talent

De in de tekst van 2015 genoemde vaste tentoonstelling over Leo Gestel is in 2018 gerealiseerd en bijna niet meer weg te denken uit het museum. Zoals hierboven al vermeld heeft de combinatie met de Gestelpromenade gewerkt om Gestel als unique sellingpoint voor Woerden op de kaart te zetten.

Stadsmuseum Woerden doet mee aan festivals en projecten waar dat past, zoals bij Nachtcultuur. Via de KUVO-samenwerking dragen we bij aan de ontwikkeling van kinderen. Ouderen kunnen zich ontwikkelen in het museum door zich te laten inspireren door tentoonstellingen, rondleidingen en andere activiteiten. Niet onbelangrijk is de mogelijkheid die het museum biedt aan de vrijwillige medewerkers om hun talenten verder te ontwikkelen via hun vrijwilligerswerk.

Ambities:

- Doorgaan met wat we al doen.
- Nieuw vrijwilligersbeleid – zijn we mee bezig – waarin we nog gerichter inspelen op de ervaring/ competenties/ talenten die vrijwilligers in kunnen brengen. Meer differentiatie en meer opleidingsmogelijkheden.
- Meedoen aan het Popfestival en aan het nieuwe operafestival door ruimte te bieden voor kleinschalige optredens.

5. De culturele as: meer rendement door samenwerking en flexibiliteit van mensen, expertise en locaties

De afstemming in C5-verband wordt door het Stadsmuseum erg gewaardeerd. Doordat je elkaar kent en weet waar iedereen mee bezig is, ontstaan de in de tekst genoemde flexibele verbanden ook echt. Zeker tussen KUVO en het museum wordt frequent en vruchtbaar samengewerkt. Dat kan om kleine en grotere dingen gaan, heel prettig.
Naast de ‘culturele as’ loopt in de praktijk een cultuurhistorische of erfgoedas, die nu vooral samenwerkt op concrete thema’s als de Romeinse schepen, open monumentendag en de maand van de Geschiedenis.

Ambities:

- Doorgaan met C5 en verder verkennen welke winst er te halen is uit samenwerking en afstemming.
- Ik kan me voorstellen dat afstemming tussen C5 en het erfgoeddomein punt van aandacht is. Voor ons zijn beide gremia belangrijk.
- In het verlengde van de doelstelling om als Stadsmuseum relevant te zijn voor Woerden, blijven we bijdragen aan samenwerking, expertisedeling etc. We zullen wel goed kosten (vooral tijdsinvestering!) en baten moeten blijven afwegen. Zeker gezien de ambities die er liggen voor de komende jaren. Geen samenwerking om de samenwerking dus, het moet bijdragen aan onze doelen.

Nulmeting Cultuur Platform Woerden, februari 2019

Even voorstellen.

Het Cultuur Platform Woerden (CPW) is een stichting, met 6 bestuursleden en daaronder verschillende werkgroepen. Iedereen werkt op vrijwillige basis. In het bestuur zitten 4 leden die beroepsmatig in de culturele sector werken (theaterprogrammeur, directeur muziekschool, galeriehouder, kunstenaar) en nog twee leden die in het onderwijs werkzaam zijn (geweest).

Alle bestuursleden zitten, namens het bestuur, ook in een werkgroep.
Al onze activiteiten worden namelijk georganiseerd door een specifiek werkgroep. Dat betekent dat er ook nog circa 25 andere vrijwilligers aan het CPW verbonden zijn.

Voor de aardigheid hebben we onze vrijwillige inzet gedurende heel 2017 bijgehouden, en we kwamen op 1850 uur. De uren over 2018 moeten we nog bij elkaar optellen, maar zal vergelijkbaar zijn.

Onze activiteiten.

Loket. Het bestuur is verantwoordelijk voor het cultuurfonds van de gemeente, € 70.000 per jaar. Organisaties en individuen kunnen bij ons een aanvraag indienen voor financiële ondersteuning, bij de realisering van een cultureel project. Een bestuurslid coördineert alle Loket-werkzaamheden, en samen met enkele andere 'Lokettisten' (werkgroep) worden de aanvragen maandelijks beoordeeld. Er wordt niet inhoudelijk beoordeeld (in de zin van een kwalitatief oordeel), er wordt beoordeeld aan de hand van vaste criteria, denk aan: is het cultureel, is het voor inwoners van Woerden, zijn er meerdere financiers etc. Deze criteria zijn opgesteld in samenspraak met de gemeente Woerden. Organisaties die reeds een reguliere subsidie relatie hebben met de gemeente (bijv. Het Klooster), kunnen alleen voor boven-reguliere activiteiten bij het Loket een aanvraag indienen.

Cultuurcafé. Vier keer per jaar organiseren we een netwerkbijeenkomst waarin het culturele veld van Woerden en belangstellenden elkaar kunnen treffen. Er zijn korte presentaties en of interviews over opvallende projecten of initiatieven en daarna is er een zogenoemde borrel. De cultuurcafés organiseren we niet op een vaste locatie, we strijken op verschillende plekken neer. Drie bestuursleden zitten in de werkgroep Cultuurcafé, samen met andere vrijwilligers.

Kunstpark. Dit is ons paradepaardje. Meestal op de eerste zondag van september organiseren we een kunstfestival in het Westdampark; kraampjes met ambachtelijke producten, foodtrucks, zang, dans, kinderworkshops, model tekenen, een picknick, een expositie en nog veel meer. Het heeft wel wat weg van *de Parade*, er gebeurt van alles in informele sfeer. Het Kunstpark is inmiddels een begrip en trekt duizenden bezoekers. Het is gratis toegankelijk. De gemeente Woerden waardeert Kunstpark zodanig dat zij jaarlijks een extra bijdrage ter beschikking stelt van 1000 euro. Een bestuurslid zit namens het bestuur in de werkgroep Kunstpark.

En tot slot nog de zogenoemde C5. Het CPW is samen met de bibliotheek, KUVO, Klooster en stadsmuseum een organisatie die rechtstreeks subsidie ontvangt van de gemeente. De voorzitter schuift namens het CPW aan bij de gezamenlijke overleggen.

Terugblik 2016-2019.

Het CPW heeft vooral een faciliterende rol. *Mooie plannen mogelijk maken*, dat is onze missie.
In alle 5 doelstellingen zoals die in het cultuurbeleid 2016-2019 geformuleerd zijn, kunnen we onze missie realiseren. Voor de volledigheid noem ik ze hier:

1. Blijvende culturele bagage voor alle kinderen en jongeren
2. De functie van kunst en cultuur breder inzetten: naast jeugd ook focus op ouderen en doelgroepen in het sociale domein
3. Versterking van de identiteit door een gezamenlijke geschiedenis
4. Investeren in Woerdens talent
5. De culturele as: meer rendement door samenwerking en flexibiliteit van mensen, expertise en locaties

Hieronder bijvoorbeeld een overzicht van de toegekende subsidies vanuit het Loket en de verdeling daarin per doelstelling (sommige aanvragen vallen onder meerder doelstellingen):

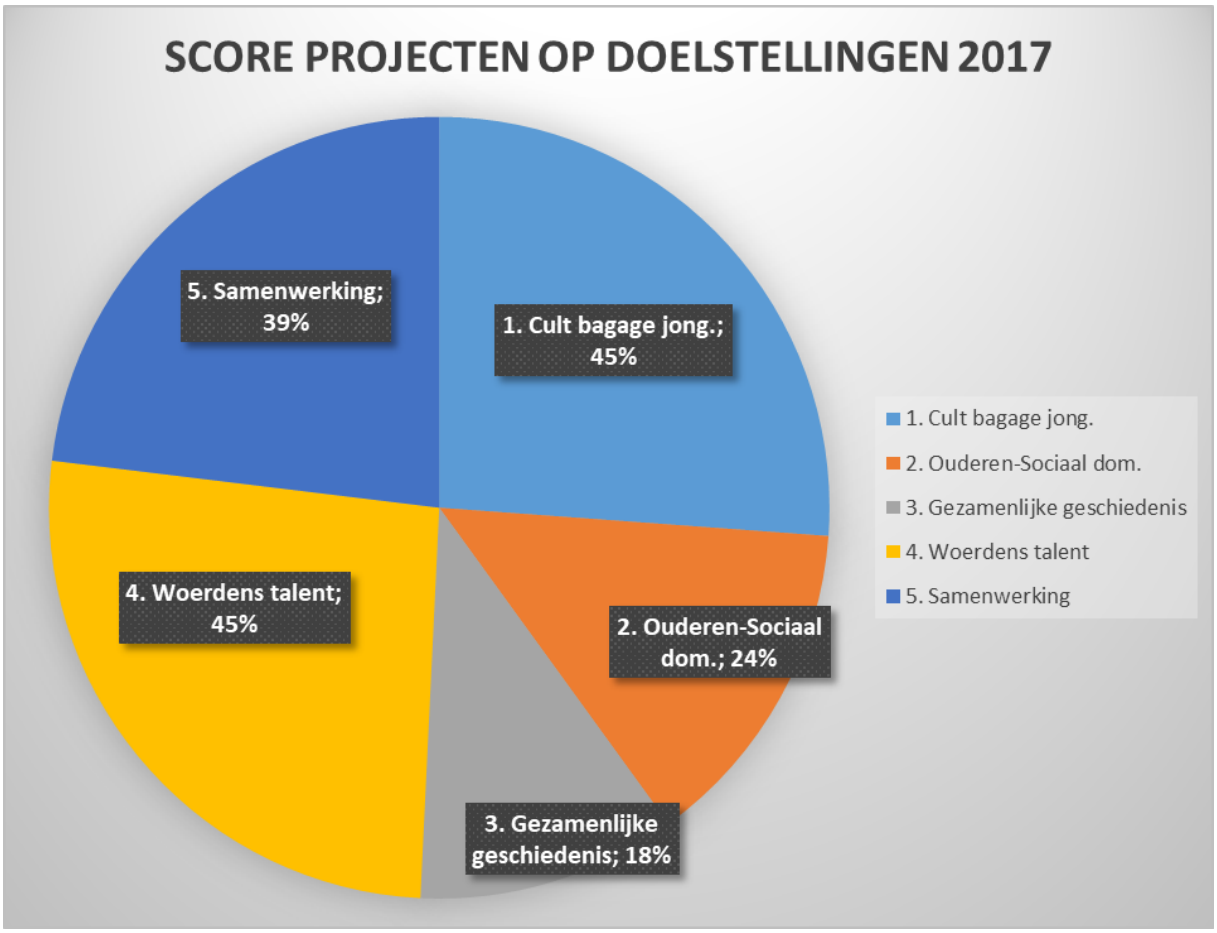

De gemeente zou graag zien dat ook organisaties in het sociaal domein het Loket weten te vinden. Daar hebben we flink op ingezet maar het resultaat blijft achter. Eerlijkheidshalve hebben we het sociale domein geïnformeerd, alleen omdat het een speerpunt van de gemeente is. Voor ons is er (nog) geen urgentie. Het budget van € 70.000 wordt jaarlijks vrijwel helemaal besteed, dus als er aanzienlijk meer organisaties bij ons aan gaan vragen, betekent dat automatisch dat we dan over onvoldoende financiële middelen beschikken (of we moeten de criteria aanpassen en meer aanvragen afwijzen).

Als we kijken naar onze gasten tijdens de 4 cultuurcafés in 2017 ziet de taart er zo uit (wederom, sommige gasten bestrijken meerdere doelstellingen):

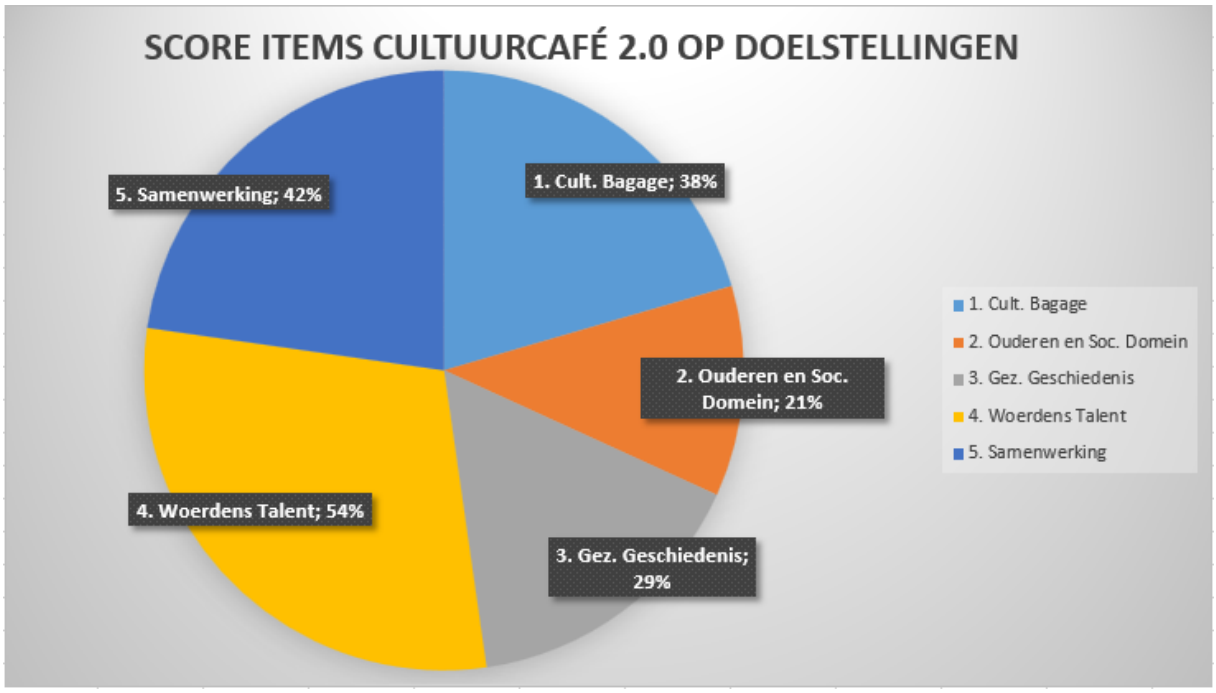

Met gemiddeld 40 bezoekers vinden we de belangstelling voor de Cultuurcafés onvoldoende.

Kortom, onze faciliterende rol, zoals beschreven in *Woerden, meest creatieve stad van Nederland (2016 – 2019)* hebben wij met plezier en goed volbracht. Met enkele duidelijk punten voor verbetering. Voor de komende beleidsperiode heeft het bestuur enkele concrete wensen ambities geformuleerd.

Wensen & ambities 2020-2023.

<u>Cultuurfonds.</u>
Het CPW beheert het Cultuurfonds namens de gemeente Woerden. Maar daarnaast worden er via de gemeente ook nog andere bijdragen toegekend op het gebied van kunst, cultuur en/of erfgoed. Bijvoorbeeld aan de Cultuurprijs Woerden.
Welke budgetten aan wie worden toegekend is niet transparant. Wij zouden graag voor komende periode hierin helderheid krijgen, het komt de toekenning van bijdragen via het Loket ten goede. Wij staan er ook voor open, deze bedragen aan het Cultuurfonds toe te voegen en de toekenningen

te faciliteren. Wij zouden graag samen met de gemeente naar de begroting kijken, wat kan ook via het Loket geregeld worden en wat niet?

Eigen initiatieven.

Wij krijgen jaarlijks € 85.300,-- subsidie. Hiervan is 70.000 euro geoormerkt voor het Cultuurfonds, en dat geven wij dus uit aan andere initiatieven.
Voor eventuele eigen initiatieven is geen financiële ruimte. Dat vinden we jammer. Juist omdat we zo nauw in contact staan met het culturele veld, vernemen we de lacunes, de behoeftes.
Nog helemaal niet uitgewerkt maar denk aan een Jazz-festival (dat was er voorheen) of een culturele zomerprogrammering. Met onze missie *Mooie plannen mogelijk maken*, ligt het in de lijn om (kleine) opdrachten te verstrekken aan derden om een dergelijk project te realiseren.
Voor het kunnen verstrekken van (kleine) opdrachten is het noodzakelijk dat wij ons beschikbare budget mogen aanvullen met bijdragen uit andere geldstromen, denk aan crowdfunding, sponsoraanvragen, een Vrienden van het CPW e.d. De benodigde ANBI status hebben wij in 2018 verkregen.

Amateurkunst.

Ten opzichte van de Woerdense amateurkunstenaars hebben wij een faciliterende rol. Zij kunnen aanvragen doen via het Loket, hun werk tonen tijdens Kunstpark of als gast spreken tijdens een Cultuurcafé. Toch weten ze ons onvoldoende te vinden, daarom willen we komende periode werken aan onze zichtbaarheid.

Sociaal domein.

Onze positie ten opzichte van het sociaal domein is niet helder. Wij ondersteunen culturele projecten die maatschappelijk geëngageerd zijn graag via het Loket, maar dan is de aanvrager afkomstig uit het culturele veld. Omdat wij ons geld toch echt maar één keer uit kunnen geven, staan wij aarzelend tegenover allerlei subsidie verzoeken vanuit het sociale domein. Dat gaat namelijk (nadelige) effecten hebben voor het culturele veld.
Voor nu hebben we besloten dat we beleidsvolgend zullen zijn als het om het sociale domein gaat, we volgen de wens van de gemeente, maar kiezen bewust niet voor een beleidmakende positie.

Verdieping.

Naast het Loket, kunstpark en de 4 cultuurcafés willen wij graag ook een verdiepende activiteit aan ons aanbod toevoegen. Bijvoorbeeld een lezing die mensen aan het denken zet, een symposium of een debat. Deze activiteit biedt verdiepende kennis aan, afgestemd op waar het culturele veld behoefte aan heeft, en is contemplatief van aard.

Cultuurcafé.
Twee van de vier cultuurcafés willen we gaan vervangen door zogenoemde inspiratiecafés. Bijeenkomsten waar ook genetwerkt wordt, en de bijbehorende borrel, maar in plaats van presentaties en interviews gaan de aanwezigen concreet aan de slag. Bijvoorbeeld met het maken van een social media-planning, of een projectbegroting. Een deskundige geeft tips en trics, en begeleidt de deelnemers tijdens de bijeenkomst. De inspiratiecafé zijn grotendeels praktisch van aard.

650 jaar stad.
Samen met de Stichting Woerden 650 maken we afspraken over de toekenning van subsidies voor activiteiten gericht op deze jubileumviering. Wij hebben vooralsnog geen extra budget beschikbaar, en zij zijn voornemens een fonds op te zetten. Woerden650 overweegt om t.z.t. de toekenning van de subsidies vanuit de eigen financiële middelen, uit te besteden aan het Loket.
Verder ziet het CPW voor zichzelf geen andere rol voor het jubileumjaar, anders dan faciliterend en meedenkend.

Communicatie en marketing.

In 2018 hebben wij een begin gemaakt met het sterk verbeteren van onze zichtbaarheid. We worden hierin een jaar lang begeleidt door een professional, zij is gedurende heel 2019 onderdeel van het bestuur. Zij schrijft ons communicatieplan, geeft handvaten voor persberichten, sociale media en dergelijke. We willen een veel groter bereik dan nu het geval is. Te weinig mensen kennen ons en weten ons te vinden. Als onze zichtbaarheid verbeterd, komt dat ook de lokale makers en liefhebbers van kunst en cultuur ten goede.

Namens het bestuur,

Esther Didden
voorzitter

de Bibliotheek
Het Groene Hart

Herpositionering & Ontwikkelperspectief 2019 -2022

16 maart 2018

de Bibliotheek, maatschappelijk hart van de samenleving

In gezamenlijkheid met:

gemeente WOERDEN

Gemeente Oudewater

gemeente Montfoort

UTRECHT bisc

Aanleiding

Op 14 februari 2018 hebben in een regionaal bestuurlijk overleg de regiogemeenten Woerden, Oudewater en Montfoort samen met Provincie Utrecht en het bestuur van Regiobibliotheek Het Groene Hart (HGH) zich gecommitteerd aan een regionale bestuurlijke opdracht om de regiobibliotheek HGH te herpositioneren en te versterken. (bijlage 1) Allen hebben aangegeven te willen investeren in ontwikkelcapaciteit om hiervoor nog voor de verkiezingen op 21 maart een ontwikkelperspectief te presenteren aan de drie colleges van B&W bij wijze van intentieverklaring. Dit ontwikkelperspectief dient dan onder verantwoordelijkheid van een nieuw college en Raad te worden uitgewerkt en verwerkt in de voorjaarsnota 2019 e.v..

Aanleiding hiervoor was:

- de onevenwichtigheid in financiering in de regio, welke niet meer geaccepteerd werd door de gemeente Woerden (bijlage 2)
- de breed gedragen motie in de gemeente Montfoort, waarin de raad het college opdracht geeft in kaart te brengen wat er nodig is om weer een fysieke bibliotheekvoorziening in Montfoort en Linschoten op te bouwen
- de impasse in de bezuinigingsopgave voor de bibliotheekvoorziening in Oudewater; inhoudelijk wel belang hechten aan een bibliotheekfunctie, maar dit binnen de huidige begroting niet zonder meer kunnen financieren.
- Verbetering van gemeentelijke regie op het integraal en gezamenlijk opdrachtgeverschap met name wat betreft de ketensamenwerking op de transformatieopgave in het sociaal domein om hulp en ondersteuning weer zo veel als mogelijk in de samenleving te organiseren, of in vakjargon om afschaling naar de voorliggende voorzieningen te stimuleren ter ondersteuning van kwetsbare inwoners.

Doelstelling

De samenwerkende regiogemeenten zetten daarmee niet alleen in op de versterking van de huidige bibliotheek HGH, maar grijpen daarmee tevens het momentum aan om

1. een belangrijke *integrale stap voorwaarts te zetten in de transformatieopgave* om vanuit preventie, eerder, sneller en laagdrempeliger ketensamenwerking te organiseren, als mensen er even niet meer zelf uit komen. Zij willen dit doen thuisnabij, zo licht als mogelijk, en zo zwaar als nodig. Omdat we afscheid aan het nemen zijn van een tijd waarin zorg en 'omzien naar elkaar' uit de samenleving was georganiseerd. Omdat we vanuit ketensamenwerking in netwerkverbanden weer toe aan het werken zijn naar een samenleving waarin mensen zich deelgenoot mogen weten van een gemeenschap; waarin een beroep gedaan wordt op iedereen, naar ieders vermogen en eigen kracht. (Outcome)

Van ego naar eco

2. convenant gezamenlijk opdrachtgeverschap (Outcome)
   Een *instrument* te ontwikkelen om het gezamenlijk opdrachtgeverschap in de regio vorm en inhoud te geven, gericht op opgavegestuurde allianties

3. Productbegroting met een basisdienstverlening. (Output)
   Een helder sturingsmodel te introduceren om het opdrachtgever- / opdrachtnemerschap in te richten en gelijkwaardigheid in financiering te organiseren met ruimte voor lokaal maatwerk;

Definitie regionale strategische opgave:

Benutten en versterken van de bibliotheek Het Groene Hart (HGH) als netwerkorganisatie en ketenpartner in educatie, cultuur en het sociaal domein met een verbindende rol tussen voorliggende voorzieningen en in het informele circuit van 'vragers' en 'dragers'.

Om zicht te krijgen op de ontwikkelperspectieven die hieraan kunnen bijdragen brengt dit document in beeld wat dat betekent in Woerden, Oudewater en Montfoort (incl. kleine kernen). In samenspraak met HGH, duidt dit document de huidige en gewenste verbinding met inhoudelijk logische lokale sociale partners om het maatschappelijk rendement te optimaliseren, gericht op: participatie, educatie, culturele vorming en ontmoeting.

Reikwijdte van dit visiedocument: intentieverklaring voor het ontwikkelperspectief

Deze bestuursopdracht beperkt zich tot een intentieverklaring voor het ontwikkelperspectief. De uitwerking en besluitvorming per gemeente is aan een volgend college en raad. Doelstelling is om het ontwikkelperspectief na de verkiezingen met bestaande en/ of beoogde partners uit te werken naar meerjarenafspraken vanaf 2019. Onderdeel van de uitwerking zal zijn een convenant 'gezamenlijk opdrachtgeverschap bibliotheekfunctie', waarin partnergemeenten onder meer afspraken maken over gezamenlijke uitgangspunten; een cyclus voor bestuurlijk overleg en hoe te handelen bij gewijzigde omstandigheden. Dit document bevat in ieder geval een handreiking en een passend voorbeeld. (Bijlage 7 en 8)

Basis voor een gelijkwaardige samenwerking is een regionaal evenwichtig financieringsarrangement door drie regiogemeenten op basis van een product-begrotingssystematiek met een basisdienstverlening voor de regio en optionele pluspakketten
Bibliotheek HGH brengt hiertoe in beeld:

1. gespecificeerde productbegroting (bijlage 6) met
    - een definitie van de basisdienstverlening i.r.t. de bibliotheekwet
    - maatschappelijk rendement van het product
    - 'prijskaartjes' op onderdelen.
    - Met inzicht in het service level niveau (aanbod met vrijwilligers of professionele krachten, openingstijden)
2. Zicht op het (in)formele netwerk dat de bibliotheek bedient; welke samenwerking en synergie zij al heeft met lokale partners in de drie regiogemeenten, en welke kansen er zijn voor de toekomst, incl. versterken ontwikkelkracht (mogelijk door intensievere samenwerking met andere regiobibliotheken binnen de Provincie Utrecht.) (bijlage 4)
3. Een overzicht van kansen en risico's voor de bedrijfsvoering (denk aan strategische efficiëntere huisvesting, discrepantie begrootte en reële huisvestingskosten, kwetsbare medegebruikers van het gebouw, onzekerheden in financiering door derden (WEB/Combifunctionaris))en in welk jaar deze geadresseerd dienen te worden (2018 of vanaf 2019) (Bijlage 9)

Pijlers van een Bibliotheek anno 2018

De bibliotheek van nu heeft 3 pijlers:

1. Jeugd & Onderwijs,
2. Participatie & Zelfredzaamheid en
3. Persoonlijke ontwikkeling.

Dit zijn de pijlers waarop de bibliotheek is gebaseerd. Hiertoe werken zij lokaal, regionaal, provinciaal en landelijk samen met een veelheid aan maatschappelijke partners. In bijgevoegde infographic (zie bijlage 4) is te zien welk netwerk HGH op dit moment al heeft in Woerden en Oudewater. Met het reduceren van de bibliotheek in Montfoort/ Linschoten tot een beperkte jeugdcollectie in de school, is dit netwerk daar verdwenen. Weliswaar is daar de consequentie getrokken van de opgelegde bezuiniging, dat heeft dan ook zijn tol geëist in de ketensamenwerking die nodig is voor de transformatieopgave in het sociaal domein.

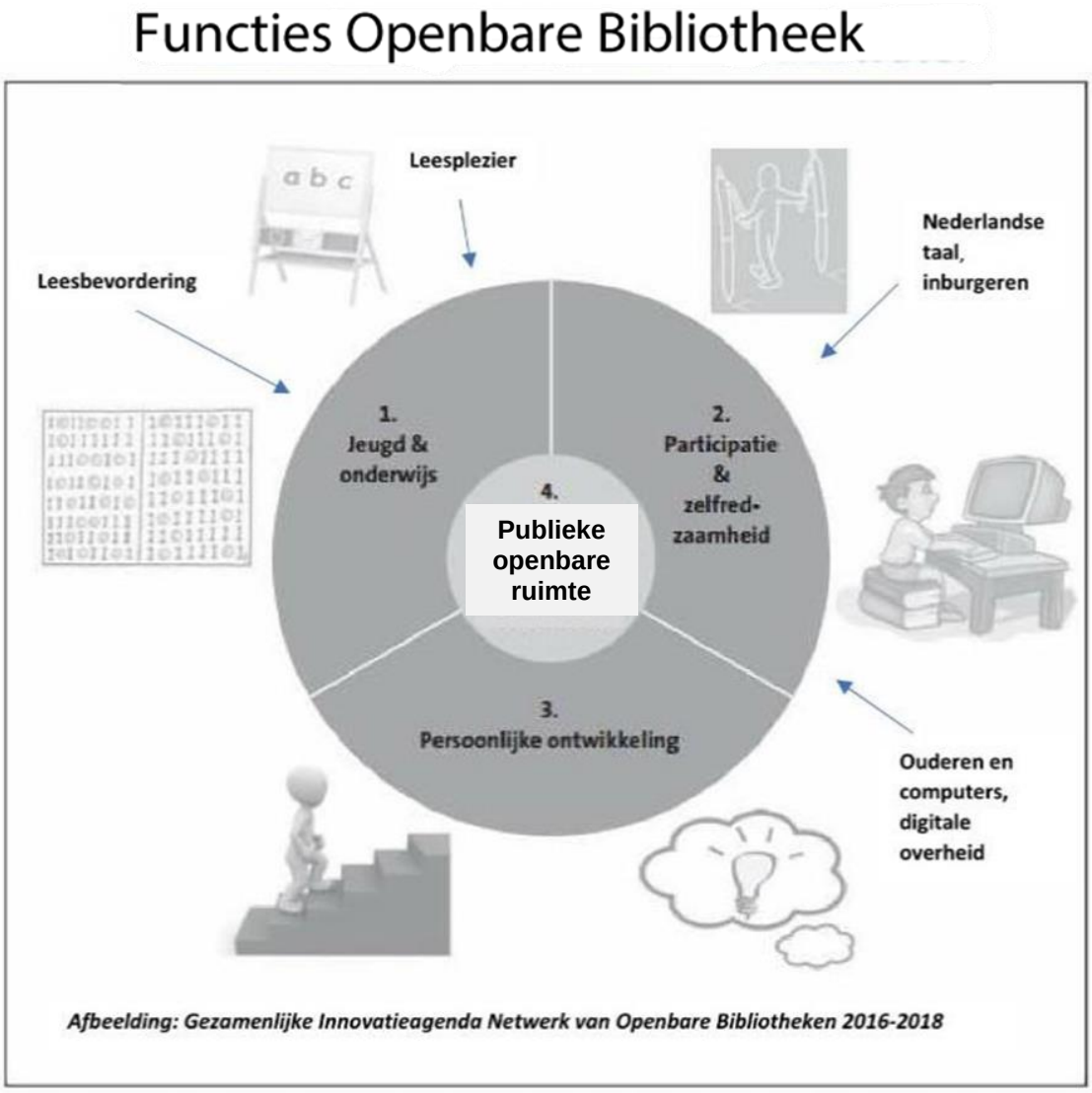

Kracht & kapitaal van een moderne bibliotheek in de samenleving: Maatschappelijk rendement

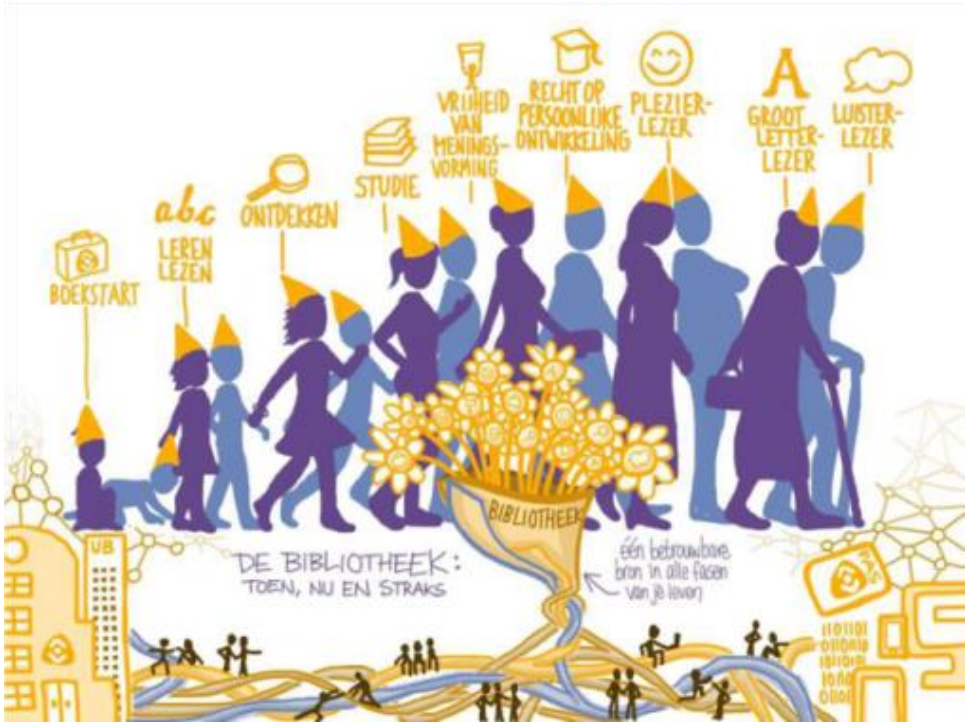

Kracht

- **Waardenvrij, gelijkwaardig en dus waardevol:**

1. Iedereen naar en in de bibliotheek; Een bibliotheek heeft een *breed publieksbereik*: iedereen komt er in verschillende levensfases, ongeacht etnische achtergrond, opleidings- of inkomensniveau. De aanleiding om naar een bibliotheek te gaan is divers en kan in redelijke anonimiteit, waardoor het laagdrempelig is en zonder het effect van een loket met onbedoeld een stigmatiserend effect.

2. Wederkerigheid: In een bibliotheek komen zowel mensen die iets komen halen (onafhankelijke informatie, taalmaatje, ondersteuning bij sollicitatievaardigheden, etc.) als mensen die iets komen brengen in de vorm van vrijwilligerswerk (200 vrijwilligers in de regio Groene Hart). *Wederkerigheid* is hier al uit de aard van de activiteiten een vanzelfsprekendheid. Het is een ontmoetingsplek van ‘vragers’ en ‘dragers’.

3. Meedoen is de beste preventie; Een bibliotheek denkt vanuit persoonlijk ontwikkelperspectief, niet vanuit problematiek. Dat in zichzelf werkt al normaliserend en is een waardevolle bijdrage in het gesprek met ketenpartners. Dit nog even los van de activiteiten van de bibliotheek die aan participatie bijdragen, en van waaruit warm doorverwezen kan worden als er meer nodig blijkt. Om participatie te bevorderen, is het stimuleren van een leven lang leren , (culturele) vorming, 21rst century skills, burgerschap/ gemeenschapszin, positieve (mentale) gezondheid van belang.

- **Netwerkorganisatie**
  Een bibliotheek is vertrouwd met samenwerkingsvormen in een netwerk op lokaal regionaal, provinciaal en landelijk niveau. Door een bibliotheek als onderdeel van de keten te positioneren kan zij helpen bij de verbinding van voorliggende voorzieningen vanuit een bestaand netwerk, (taal)onderwijs, W&I, Welzijn) en zo meerwaarde toevoegen (zie bijlage 4)

- **Scharnierfunctie tussen formeel en informeel circuit**
  Met een netwerk in zowel de institutionele keten, als in het informele circuit van (professionele) vrijwilligers kan een bibliotheek een scharnierfunctie vervullen in de opgave van afschalen van institutionele zorg of zelfs escalatie voorkomen.

Kapitaal

Gezien het formele en informele netwerk dat de bibliotheek bedient en voedt, is het kapitaal van een moderne bibliotheek dus niet meer de collectie. De collectie is inmiddels één van de instrumenten. Het werkelijke waarde creërende kapitaal van een bibliotheek zijn de mensen: ca. 200 professionele vrijwilligers, ca. 100 netwerkpartners incl. de gemeenten zelf. Samen bouwen zij niet alleen het huis, maar ook een thuis.

Raakvlakken met sociaal Domein: Maatschappelijk rendement

Woerden:

A) *Doelenboom Programmabegroting 2018-2022 (zie bijlage 5)*

1. <u>Maatschappelijke Ondersteuning en maatschappelijke betrokkenheid</u>
   Dit sluit aan bij de pijler Participatie & Zelfredzaamheid. Maatschappelijke ondersteuning wordt vanuit de bibliotheek bijv. geboden door taalmaatjes en ondersteuning op het gebied van digitale vaardigheden om om te kunnen gaan met de digitale overheid. Doordat de activiteiten veelal met en door vrijwilligers worden georganiseerd draagt de bibliotheek als vanzelfsprekend maatschappelijke betrokkenheid uit en is zij een inclusieve ‘communitybuilder’.

2. <u>Werk & Inkomen</u>
   Dit sluit aan bij de pijler Participatie & Zelfredzaamheid en Persoonlijke ontwikkeling. UWV is bijv. door het taalhuis van de bibliotheek getraind om laaggeletterdheid/ taalachterstanden te herkennen en verwijst warm door naar de bibliotheek. Daarnaast zijn er sollicitatietrainingen in samenwerking met Woerden Werkt.

   De gemeente kan zich op dit thema de volgende meerwaarde voorstellen:
   1) De bibliotheek als slimme toekomst
   Zorgen voor bredere informatie over studieloopbaan en arbeidsmarkt, voor alle leeftijden jeugdigen. Bijvoorbeeld een samenwerking tussen bieb, onderwijs en werkveld (bijv. gastsprekers die komen vertellen over hun beroep)

3. <u>Wonen en Leefomgeving</u>
   Dit sluit aan bij de pijler Participatie & Zelfredzaamheid. Verbondenheid met vrijwilligerswerk en goede lokale voorzieningen maken dat mensen zich thuis voelen in hun woonplaats,zich deelgenoot voelen van een gemeenschap en dus betrokken bij hun leefomgeving

4. Groei, ontwikkeling en leren
   Dit is een kerntaak van een bibliotheek en betreft alle drie de pijlers van een bibliotheek. De instrumenten die hiervoor ingezet worden zijn naast de collectie, activiteiten in samenwerking met VVE Kinderopvang, onderwijs, bijv. door online cursussen, onafhankelijke informatieavonden voor ouders bijv. over dyslexie etc. Vanuit het bovenregionale taalhuis wordt het vraagstuk van laaggeletterdheid & taalachterstand geadresseerd onder zowel allochtone als autochtone inwoners. Zo komen taalmaatjes en de vrijwilligers van het programma taalvisite achter de voordeur, waardoor zichtbaar wordt of er wellicht meer speelt in een gezin en er eventueel extra ondersteuning kan worden georganiseerd, vanuit het eigen netwerk danwel met professionele ondersteuning. Daarnaast biedt de samenwerking met de grote culturele instellingen in Woerden een basis voor talentontwikkeling en culturele vorming

   De gemeente kan zich op dit thema de volgende meerwaarde voorstellen:
   1) De bibliotheek als stimulerende omgeving. Als jeugdige toegerust worden met die informatie die past bij je leerbehoefte. De bibliotheek als ontmoetingsplaats/ gastheer, om activiteiten rondom opvoedondersteuning te organiseren en te normaliseren. Maar ook om te signaleren als er problemen zijn in de opvoeding. Denk aan de uitspraak It takes a village to raise a child en de concepten de pedagogische civil society / de vreedzame wijk / vreedzame school

   2) De bibliotheek, wegwijs in hulp/ondersteuning
   Ook als het niet zo goed gaat in opvoeding of ontwikkeling: hier de info kunnen vinden die je zoekt. En hier zorg positioneren of dingen organiseren die je anders elders zou organiseren (oudercursussen van bijv JGZ/GGD hier organiseren? Inloopspreekuur voor opvoedpoli / praktijkondersteuner huisarts?) Hiermee zorg ook normaliseren, ipv problematiseren

5. Gezondheid en Bewegen
   Dit sluit aan bij de pijlers Participatie & Zelfredzaamheid en Persoonlijke ontwikkeling. Uit onderzoek van de stichting Lezen& Schrijven blijkt dat laaggeletterdheid ook invloed heeft op het maken van keuzes in gezonde leefstijl. Daarnaast betekent een leven lang leren dat men langer mentaal vitaal blijft. Tot slot stimuleert een bibliotheek positieve gezondheid door mensen een plek te bieden voor vrijwilligerswerk en/of dagbesteding en draagt zo bij aan zingeving.

N.B.! Herpositionering en versterking Welzijnswerk

Simultaan aan de herpositionering van de bibliotheek, worden intensieve gesprekken gevoerd over de herpositionering en versterking van welzijnswerk in Woerden. Gezien de aanverwante thema's waaraan beiden een bijdrage leveren in het sociaal domein is het momentum daar om deze twee optimaal met elkaar te verbinden door integraal opdrachtgeverschap en wellicht met kansen om werkzame allianties te maken die dienend zijn aan de maatschappelijke doelstellingen, het opgavegestuurd en gebiedsgericht werken vanuit multifunctionele accommodaties. Wat niet hoeft te betekenen dat er meer bibliotheekvestigingen nodig zijn. Het kan evenzogoed betekenen dat er outreachend activiteiten buiten de muren van de bibliotheek in bijv. verzorgingshuizen of scholen worden georganiseerd. In de uitwerkingsfase zullen deze twee nauw met elkaar verbonden worden.

Oudewater:

A) Beleidsplan 2017-2019, Sociaal Domein Oudewater

Kernboodschap van dit beleidsplan is:
Het college wil nadrukkelijk de inzet in en voor Oudewater vergroten door:

- *Daar waar het kan en mogelijk is, meer inzet te vragen van onze inwoners om eigen oplossingen te creëren.*
- *Daar waar het nodig is, informele inzet van inwoners te faciliteren en mogelijk te maken.*
- *Daar waar het nodig is, organisaties samen te brengen om gezamenlijk doelen te behalen.*

We stellen ons voor om de resultaten opgenomen in dit beleidsplan, zoveel mogelijk een lokale uitwerking te geven. Door samenwerking met partijen te bewerkstelligen, en inwoners bij voorkeur lokaal te laten meedoen. Natuurlijk sluiten we ons oog niet voor de lokale problemen, zoals we die zien bij de zorgen om jeugd, het drugsgebruik, de financiële problemen van gezinnen en de eenzaamheid onder ouderen.
Met dit beleidsplan geven we de richting aan om binnen de gestelde financiële kaders, zoveel mogelijk inwoners passende ondersteuning te bieden.

Een groot deel van hetgeen beschreven wordt voor Woerden is te vertalen naar en nog altijd beschikbaar voor de gemeente Oudewater. Echter dit staat onder druk door de begrootte budgetten die niet toereikend zijn. De gemeente Woerden accepteert niet langer dat deze diensten wel afgenomen worden, maar feitelijk voor een deel leunen op de financiële bijdrage van Woerden. Als er niets gebeurt, zal de dienstverlening worden gereduceerd tot een jeugdcollectie in de school zoals in de gemeente Montfoort. Hiermee gaat er dan niet alleen een voorziening met een functie verloren. Er verdwijnt dan een heel netwerk dat juist zoveel concrete aanknopingspunten biedt voor de transformatieopgave in het sociaal domein wat door afschaling een bijdrage zou moeten gaan leveren aan de noodzaak om met minder geld meer te doen. Het is van belang om opgroeiende gezinnen alles te bieden wat bijdraagt aan kansrijke ontwikkeling van jeugd die opgroeit tot betrokken en zelfredzame inwoners van Oudewater. Daarnaast is er alle reden om met een vergrijzende bevolking te werken aan (mentale) vitaliteit, maatschappelijke betrokkenheid en vaardigheden die zelfredzaamheid bevorderen. Niet voor niets worden er extra cursussen ‘digitale vaardigheden’ aangeboden nadat er tot drie keer overtekend is bij inschrijving.

B) Kracht van Oudewater, magnetenaanpak

Daarnaast is er een breed gedragen pleidooi van ondernemers en politiek om te investeren in een vitaal centrum voor Oudewater en dit te verbinden met Recreatie & Toerisme om inkomsten te genereren van buiten Oudewater. Een bibliotheek wordt gezien als een magneet die de toestroom kan genereren die nodig is om in samenwerking met allerlei partners rondom cultureel erfgoed de binnenstad vitaal te houden, mede door bezoekers van buiten te verwelkomen. De bibliotheek is nu gehuisvest aan de rand van de stad in samenhang met onderwijs. Een waardevolle alliantie, dat zeker, echter dit is slechts gericht op een beperkte leeftijdsgroep, waar een locatie in het centrum de bereikbaarheid voor alle inwoners in alle levensfasen en daarbij bezoekers van buiten zou bevorderen en verenigen. Dat sluit beter aan bij het brede publieksbereik wat een bibliotheek zou kunnen hebben (zie afbeelding p. 6) en wat een belangrijke meerwaarde biedt voor de ketensamenwerking op het maatschappelijk rendement voor alle inwoners van Oudewater. In de volgende fase kan nader onderzoek uitwijzen welke locatie deze kansen kan verzilveren. Het bestuur van Bibliotheek HGH is van harte bereid dit met de gemeente en andere partners te verkennen.

Montfoort:

A. Motie

Op 29 januari 2018 is een motie aangenomen met onderwerp bibliotheekfunctie. De motie vraagt te onderzoeken hoe we bibliotheekfunctie terug kunnen krijgen op grond van het basispakket in de kernen Montfoort en Linschoten en draagt op voor eind mei 2018een notitie op te stellen met een scenario over het opzetten van de bibliotheekfunctie in Montfoort en Linschoten is uitgewerkt, inclusief financiële onderbouwing.
Dit geeft mogelijkheden de invulling van de bibliotheekfunctie door HGH in combinatie met de maatschappelijke ontwikkelingen in een ander perspectief te plaatsen.

B. Integraal beleidsplan sociaal domein

Het beleidsplan sluit aan bij Participatie & Zelfredzaamheid. Het plan is erop gericht inwoners van Montfoort zo lang en zoveel mogelijk in staat te laten zijn zelfstandig hun eigen leven te leiden en hun eigen problemen op te lossen en daardoor in staat te zijn om naar vermogen te participeren in de samenleving op sociaal en economisch gebied. Zelfstandigheid is hierbij het uitgangspunt. Het is bedoeld om inwoners in staat stellen zoveel mogelijk zelf te doen en gericht op een verschuiving van formele naar informele zorg.

C. SWOM DoeMeeHuis

Het DoemeeHuis sluit aan bij de pijler Participatie & Zelfredzaamheid. Het is een Voorliggende voorziening en biedt producten/activiteiten aan die ervoor kunnen zorgen dat mensen minder gebruik maken van de Wmo waardoor zij langer zelfstandig kunnen blijven wonen.

D. Beleidskader voorschoolse voorzieningen
Het beleidskader geeft aan dat sinds de sluiting van de bibliotheken in de gemeente Montfoort, het aantal lidmaatschappen van kinderen enorm teruggelopen is. Kinderen die starten op school en nog nooit een boek hebben gezien, zijn helaas geen uitzondering. Er zijn wel bibliotheken op school, maar scholen geven aan dat ze geentijd en ruimte hebben om deze in stand te houden. Het beleidskader geeft aan dat er naar een passende oplossing gezocht moet worden. Dit sluit aan bij de pijler Jeugd & Onderwijs

E. De bibliotheek de plek waar taal samenkomt

De bibliotheekvoorziening vormt een meerwaarde in het sociaal domein vanuit de visie dat iedereen kan meedoen. Taal en daarmee ook de bibliotheekvoorziening speelt daarin een heel belangrijke rol. De plek waar taal in alle aspecten, voor jong en oud, voor niet taalvaardig en anders taalvaardig en in alle vormen samenkomt, is de bibliotheekvoorziening. Van het kennismaken met taal in de voorschoolse periode waardoor mogelijk achterstanden later zoveel mogelijk worden voorkomen tot taalhuisactiviteiten voor mensen met een lage taalvaardigheid tot aan ondersteuning bij het verwerven van Nederlandse taal voor anderstaligen. Dit raakt de pijlers Jeugd & onderwijs en Zelfredzaamheid &Participatie.

Instrumenten voor gedeeld eigenaarschap en opdrachtgever/ -nemerschap

De afgelopen jaren is de gezamenlijkheid in het regionaal opdrachtgeverschap ontoereikend geborgd. Er zijn een aantal instrumenten die dit in de toekomst zakelijker zouden kunnen organiseren, met behoud van de waardevolle couleur local. Die instrumenten zijn:

1. Reeds overeengekomen regionaal gedragen inhoudelijke uitgangspunten & prioriteiten:
   In constructief regionaal overleg met de bibliotheek hebben colleges van de regiogemeenten in het voorjaar van 2017 de inhoudelijke uitgangspunten en de prioriteiten voor de nieuwe bibliotheek geformuleerd op basis van de audit door de Stichting Certificering Openbare Bibliotheken (SCOB) en daarmee richting gegeven (zie ook bijlage college presentatie 18 april 2017)
   Deze uitgangspunten zijn:
   1. De drie gemeenten Montfoort, Oudewater en Woerden en de Bibliotheek Het Groene Hart zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het uitvoeren van de wettelijke taken van een bibliotheek in het gehele werkgebied, te weten:
      1. ter beschikking stellen van kennis en informatie;
      2. bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
      3. bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
      4. organiseren van ontmoeting en debat;
      5. laten kennis maken met kunst en cultuur
   2. We streven naar een passend spreidingsbeleid van de vijf bibliotheekfuncties.
   3. De bibliotheek is fysiek herkenbaar binnen elk van de van de drie gemeenten.
   4. De bibliotheek is ondergebracht in één openbaar en neutraal gebouw samen met andere functies.
   5. De bibliotheek heeft drie rollen: die van warenhuis, wegwijzer en werkplaats. waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten:
   6. We maken meerjarige financiële afspraken met een bijbehorend meerjarig uitvoeringsplan.
   7. We stellen gezamenlijk de prioriteiten vast.

   De prioriteiten zijn in de volgende woorden te vatten:
   - delen van kennis en ervaring,
   - persoonlijke ontwikkeling
   - uitlenen
   - ontmoeten
   - participeren
   - werk(plekken)

   Bovenstaande komt overeen met de basisdienstverlening in een ‘leespunt 2.0’. (Zie productenboek 2018 in de bijlagen.)

2. Convenant Gezamenlijk opdrachtgeverschap
   Met het oog op gedeeld eigenaarschap in de regio werken we een convenant ‘Gezamenlijk opdrachtgeverschap’ uit, op basis van een handreiking van de VNG en best practices (bijlage voorbeeld Lek & IJssel en notitie Hans Veen, d.d. 9 maart 2018) Hierin worden afspraken vastgelegd over ondermeer de bestuurlijke afstemming, de Governance Code en protocollen bij gewijzigde omstandigheden in een gemeente.

3. <u>Evenwichtig financieringsarrangement</u>
   In antwoord op het appèl van gemeente Woerden om tot een evenwichtige financiering te komen is een helder sturingsmodel op basis van een productbegroting afgesproken. Uitgangspunt is de productbegroting op basis van uniforme basisdienstverlening en aanvullende modules welke is gepresenteerd op 2 november 2017(zie bijlage productbegroting/ productenboek en notitie VNG gedeelde kosten) Dit zal gaan werken als een organiserend instrument voor het opdrachtnemer-opdrachtgeverschap. De bibliotheek zal in de uitwerking aangeven hoe de verschillende producten bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen, oftewel het maatschappelijk rendement.

Passende Huisvesting die bijdraagt aan positionering en maatschappelijk rendement

Wanneer er vanuit de inhoud een herpositionering plaatsvindt in alliantie met ketenpartners, kan dat betekenen dat dit ook versterking verdient met slimme keuzes in de huisvesting. Dit zou onderdeel van de nadere uitwerking moeten zijn en is een lokale afweging die recht doet aan de lokale opgave.

Financieringsperspectief

Basisdienstverlening (lees: leespunt 2.0) is in de productbegroting (zie bijlage 6), naar huidige raming, af te nemen voor een bedrag van €10,45 per inwoner. De prijs per inwoner moet mogelijk nog aangescherpt worden na de uitwerking per gemeente in de verbinding met het sociaal domein. Mogelijk is dat nog van invloed op de aard van de dienstverlening. Dit kan nog minimale verschillen opleveren. Eventuele pluspakketten zijn optioneel.
De huisvestingskosten zijn een lokale aangelegenheid.

Dat betekent, voor zover nu inzichtelijk gemaakt kon worden, voor een basisdienstverlening per gemeente een minimaal activiteiten budget van:

Aantal inwoners	**Min. Activiteitenbudget**	**Huidige huisvestingslasten**	**Toekomstige huisvestingslasten**
Woerden (51.000 inw.)	**€532.950,-** (huidig budget[1)] €604.246,-)	**€270.725,-**	**€270.725,-**
Oudewater (10.000 inw.)	**€104.500,-** (huidig budget €50.000,-)	**€68.612,-** (huidig budget €60.000,-)	**€72.433,-** (huidig budget €60.000,-)
Montfoort/ Linschoten (13.800 inw.)	**€144.210,-** (huidig budget €46.000,-)	n.v.t.	n.v.t.

1) Het verschil in Woerden tussen het minimale activiteiten budget en het beschikbare activiteitenbudget wordt besteed aan pluspakketten

<u>Herontwikkeling Montfoort</u>
Montfoort staat voor een herontwikkelingsopgave. Dat vraagt extra tijd en geld. Fasering zal in dit geval een langere doorlooptijd kennen. Er zal geïnvesteerd moeten worden in:

4. Uitbreiding van de collectie
5. Ontwikkelcapaciteit om het netwerk opnieuw te bouwen
6. De samenwerking met de scholen opnieuw vorm te geven
7. Huisvesting in samenhang met logische partners

Regionale onzekerheden en kansen (Bijlage 9)

Onzekerheden/ zijn op dit moment impulsgelden als:

- de combinatiefunctionaris in Oudewater
- WEB-gelden voor activiteiten van het bovenregionale taalhuis

Daarnaast zijn er onbekende variabelen zoals aannames in begroting van 20% eigen inkomsten bijv. Als jeugdledenaantal stijgt ontstaat er een ander evenwicht, omdat het om niet betalende leden gaat.

Daarnaast zijn er kansen. Door slimme huisvesting kan de bibliotheek mogelijk ruimte delen met andere partijen. Minder uitgaven in de huisvestingslasten, zou bijdragen aan een gezonder evenwicht tussen huisvestingsbudget en activiteiten budget. Het zou bijv. ten goede kunnen komen aan de broodnodige uitbreiding van ontwikkelcapaciteit om de samenwerking in allianties, dienend aan de transformatieopgave, ook handen en voeten te kunnen geven. Op dit moment is deze ontwikkelcapaciteit er regiobreed nauwelijks meer. Niet voor niets hebben alle partijen, (gemeenten, provincie en bibliotheek) gezamenlijk extra moeten investeren om tot deze integrale visie in gedeeld eigenaarschap te kunnen komen voor de hele regio.

Fase 2: Uitwerking door nieuw College en Raad

Zoals gezegd is de uitwerking en de definitieve besluitvorming aan een volgend college van B&W en Raad. In deze 2de fase dient dan het volgende concreet uitgewerkt te worden:

1. Convenant gezamenlijk opdrachtgeverschap
2. Meerjarige dienstverleningsovereenkomst 2019 – 2022 obv de bijgevoegde productbegroting
3. Voorstel voor huisvesting die bijdraagt aan het beoogde maatschappelijk rendement, met oog voor de couleur local
4. Montfoort: fasering herontwikkeling en inzicht in bijbehorende lokale extra investeringen
5. Meerjarig financieringsvoorstel te verwerken in de begroting 2019 en volgende jaren

Bijlagen:

1. Regionale bestuursopdracht Herpositionering Bibliotheek HGH
2. Bestuurlijke brief Woerden aan partnergemeenten, d.d. 20 juni 2017
3. Motie Montfoort
4. Infographic bibliotheek als netwerkorganisatie
5. Doelenboom Programmabegroting Sociaal domein Woerden
6. Productbegroting + productenboek huidige dienstverlening
7. Voorbeeld Convenant Gezamenlijk opdrachtgeverschap Regiobibliotheek Lek & IJssel
8. Notitie Hans Veen d.d. 9 maart 2018
9. overzicht van kansen en risico's voor de bedrijfsvoering

Colofon

Woerden/ Oudewater:
Chantal Stuart (penvoerder)

Montfoort:
Angela van Rooijen-Kolffschoten

Bibliotheek Het Groene Hart:
Alien Cnossen (Voorzitter bestuur)
Mirjam van den Bremen (directeur)
Hans Veen (adviseur Acta-Advies)

Bisc:
Marcel Ribbers
Peter van Eijk

RAADSINFORMATIEBRIEF
19R.00516

Van : college van burgemeester en wethouders
Datum : 3 juli 2019
Portefeuillehouder(s) : Wethouder Becht
Portefeuille(s) : Cultuur
Contactpersoon : C. Stuart
Tel.nr. : 8835
E-mailadres : stuart.c@woerden.nl

Onderwerp:

Voortgang actualisatie cultuurbeleid

Kennisnemen van:

Voortgang actualisatie Cultuurbeleid Woerden

Inleiding:

Actualisatie Cultuurbeleid

Het jaar 2019 is het jaar waarin het gesprek met de cultuursector gevoerd wordt over Kunst, Cultuur& Creatief vermogen als 'waardenmaker' voor de stad. Er zijn in de afgelopen jaren mooie ontwikkelingen tot stand gekomen en er liggen kansen om dat nog beter te benutten door cultuurbeleid beter te verbinden met andere domeinen.
Cultuur stimuleert dat jong& oud, inwoner& bezoeker plezierig leven, verblijven, ondernemen en recreëren, overdag en in de nacht. Cultuur versterkt sociale netwerken gericht op inclusie. Cultuur nodigt uit om te participeren in de samenleving en draagt bij aan (talent)ontwikkeling, ondermeer als goede start voor jeugd. Culturele levendigheid voor en door inwoners trekt bezoekers naar de (binnen)stad en haar dorpen ter versterking van de eigen identiteit, lokale economie (en een positief vestigingsklimaat met een passend voorzieningenniveau.

Bijvoorbeeld:
in Woerden wordt de overtuiging dat muziekonderwijs meerwaarde heeft breed gedeeld. Daarom nemen organisaties uit kinderopvang en onderwijs samen met de culturele instellingen en de gemeente het voortouw en ondertekenen als eerste in de provincie Utrecht het convenant Méér Muziek in de Klas. Het betreft een co-financiering waarbij onderwijs en kinderopvang substantiële bedragen uit eigen middelen vrijmaken om te investeren in de (muzikale) vaardigheden en cognitieve ontwikkeling van onze jeugd. Gemeente en Rijk faciliteren dit met de regeling Combinatiefunctionaris Op basis van dit partnerschap stelt stichting Meer Muziek in de Klas aanvullend extra rijksmiddelen ter beschikking. Zo draagt cultuur bij aan een goede start voor onze jeugd.

Het gesprek met culturele partners wordt gevoerd aan de hand van de vragen:

1. Wat is de betekenis van cultuurbeleid voor Woerden en haar dorpen?
2. Wat is nu al waardevol in het huidige culturele leven in Woerden? (evaluatie van de resultaten van de afgelopen periode)
3. Wat hebben we nodig om cultuur nog meer te laten bijdragen aan een aantrekkelijke, vitale stad en samenleving?

.
Graag informeren we u over de voortgang en het vervolg tot en met de besluitvorming door de Raad.

Kernboodschap:

Verdiepingsslag Cultuurbeleid

Actualisatie van cultuurbeleid vraagt om verbinding met andere beleidsdomeinen als verdiepingsslag. Dat verdient een actieve dialoog met partners 'buiten' en 'binnen'. Werd de vorige cultuurnota autonoom opgesteld door de cultuursector, deze actualisatie doet een groter beroep op de synergie van beleid binnen de gemeente om nog meer maatschappelijk rendement te behalen. Dat beroep wordt bijvoorbeeld gedaan in de binnenstadvisie met 'cultuur als drager'. Hoe geven we daar invulling aan? Denk ook aan de binnenstedelijke gebiedsontwikkelingen; deze betekenen iets voor de leefstijl van toekomstige bewoners met verwachtingen over het voorzieningenniveau in hun toekomstige woonplaats.

Waar staan we nu?

Januari en februari zijn benut voor een nulmeting door de culturele instellingen die de basisinfrastructuur vormen; CPW, Bibliotheek, Klooster, KUVO, en Stadsmuseum. De status quo per instelling is beschreven met zicht op de kansen en kwetsbaarheden voor de toekomst, vertaald naar een eerste inventarisatie van ontwikkelthema's. Aanvullend zijn gesprekken gevoerd met nieuwe initiatieven als Rietheater en culturele ondernemers met specifieke uitdagingen en kansen. Simultaan is een beknopte inventarisatie gedaan van de brede opgave voor Woerden op basis van het coalitieakkoord, Staat van Woerden en de Maatschappelijke Agenda.

Op basis van deze start werd de urgentie tot verbinding van cultuurbeleid evident en is in samenspraak met de C5 en portefeuillehouder George Becht gekozen om met het brede culturele veld het gesprek aan te gaan over de betekenis van cultuurbeleid als waardenmaker voor de stad. Als vorm is gekozen voor een zgn. manifest met stellingen die gezamenlijk de betekenis van Kunst, Cultuur& creatief vermogen voor onze stad beschrijven. Dit manifest moet worden vertaald naar een ontwikkelagenda met prioriteiten. De intentie is dat dit Manifest uiteindelijk na vaststelling door de Raad, ondertekend wordt door het voltallig College van Burgemeester & Wethouders en strategische partners.

Op 20 mei 2019 vond er een drukbezochte participatie-avond plaats. Onder de aanwezigen vertegenwoordigers van culturele instellingen, (historische) verenigingen, jongerenorganisaties, de vestingraad, Woerden Marketing, stichting 650 jaar stad, nieuwe culturele initiatieven, Nachtburgemeester/ -college en raadsleden en beleidsadviseurs Recreatie & Toerisme, Openbare ruimte, Ruimtelijke ontwikkeling en 650 jaar stad. Er was een positieve constructieve sfeer. De inbreng van al deze mensen was positief kritisch en wordt momenteel verwerkt in een verslag om vervolgens de vertaling te kunnen maken naar een aangescherpt Manifest met gedragen stellingen. Met name was een aantal deelnemers kritisch op het vervolgproces. Men was teleurgesteld over de invloed op de vorige beleidsnota. Wethouder Becht heeft toegezegd het aangescherpte manifest toe te sturen aan alle deelnemers met de gelegenheid om hierop te reageren. Als de meerderheid van de gesprekspartners aangeeft dat zij zich onvoldoende herkennen in de tekst komt er een tweede bijeenkomst. Een zorgvuldig participatief proces is prioriteit.

Fasering: Zorgvuldig & intensief proces
We mogen concluderen dat een constructief gesprek wordt gevoerd met een breed vertegenwoordigd en zeer betrokken cultureel veld en andere belanghebbenden. Het is wel een intensief proces. De afstemming met alle partijen vraagt om een zorgvuldige inrichting van het proces, zeker na het appèl van deelnemers om een participatief stevig proces en een goede terugkoppeling. Vanuit de inhoudelijke opgave ligt er daarmee een nadrukkelijkere regierol bij de gemeente dan aanvankelijk was ingeschat. Dat alles doet een groter beroep op de ambtelijke capaciteit en vraagt meer tijd.

Voor het goede gesprek en weloverwogen geactualiseerd beleid, vertaald naar meer-jaren-prestatieafspraken is het reëel om te koersen op de Raad van maart 2020. Hetgeen dan wordt vastgesteld kan dan op een ordentelijke manier verwerkt worden in de begroting 2021 in verbinding met aanverwante programmadoelen.

Vernieuwen Uitvoeringsovereenkomsten
Fasering heeft dus consequenties voor het tempo waarin de uitvoeringsovereenkomsten van CPW, ‘t Klooster, KUVO, en Stadsmuseum kunnen worden geactualiseerd. Aangezien de budgetten voor cultuur in 2020 niet zullen wijzigen, hoeft dat geen probleem te zijn. Het betekent wel dat er nog een extra jaar een beroep gedaan wordt op partijen die inmiddels echt met minimale budgetten werken en voor structurele activiteiten afhankelijk zijn van deels incidentele middelen als impulsgeleden en fondswerving. Voor sommige partijen betekent dit inmiddels een inkomstenderving van 18% op hun begroting. Bijkomstig voordeel van deze fasering is dat we op deze manier ook in kunnen spelen op interne dynamiek bij een aantal van de partijen, waarbij het helpt om op een later moment tot meerjarenafspraken te komen.

Financiën:

Nvt;

Vervolg:

Deelnemers aan de participatie-avond ontvangen voor de zomer een brief over deze fasering begeleid door het verslag van de participatieavond van 20 mei 2019

Bijlagen:

Concept-manifest

De secretaris	De burgemeester
Drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA	V.J.H. Molkenboer